

Universitat de Lleida

Festa, poder i ideologia a la Lleida franquista:

**Una anàlisi visual i antropològica dels
imaginariis simbòlics,
a través del fons fotogràfic de Josep
Porta**

Joana Soto Merola

<http://hdl.handle.net/10803/668168>

Festa, poder i ideologia a la Lleida franquista: una anàlisi visual i antropològica dels imaginariis simbòlics, a través del fons fotogràfic de Josep Porta està subjecte a una llicència de [Reconeixement 4.0 No adaptada de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Les fotografies incloses en la tesi no estan subjectes a aquesta llicència i es mantenen sota les condicions originals.

(c) 2015, Joana Soto Merola

8. Annexos

L'apartat d'annexos ens permetrà veure quins han estat alguns dels procediments metodològics que s'han seguit al llarg d'aquesta tesi doctoral. El que trobarem a continuació és una mostra d'algunes de les eines que hem utilitzat per construir-ne el marc analític.

Ja hem explicat que la selecció de la mostra de les fotografies analitzades ha estat intencional i s'han escollit per motius de riquesa informativa. S'ha procurat que la variabilitat de la mostra fos suficientment gran com per garantir la diversitat dels discursos. La mostra s'ha tancat en unes 1.500 fotografies i s'ha considerat que superar aquest número podia saturar el corpus i que ampliar el mostreig ja no oferiria cap informació rellevant. Davant de la progressiva incorporació de mostres a l'anàlisi, s'ha optat per aplicar el factor de *saturació de la informació*. Això vol dir que la introducció de nous casos d'anàlisi no incorporava res de nou a l'estudi, doncs la seva selecció ja començava a oferir informacions redundants.

Per tant, considerem que el mostreig garanteix:

- La variabilitat de discursos i informacions
- L'heterogeneïtat de la mostra quant a la variabilitat temporal i temàtica

A continuació, hi trobarem tres eines⁸⁹

1. Anàlisi de la simbologia apareguda en les fotografies del fons Porta. Per a poder entendre la importància de la simbologia franquista, s'ha considerat que calia fer-ne una descripció quantitativa, la qual queda reflexada en aquests annexos.
2. La recerca hemerogràfica de les celebracions que apareixen en aquesta tesi doctoral ens ha permès descriure els ritus, la naració i les narratives que hi són representades. Cadascun dels actes analitzats han estat buscats al diari La Mañana i al-

89. Pel que fa als punts 1 i 2, cal tenir en compte que aquesta tasca s'ha fet amb un corpus determinat de fotografies. La intenció no era fer una anàlisi exhaustiva de totes i cadascuna de les imatges usades per a l'elaboració d'aquest treball, sinó apuntar les tendències que se'n desprenen.

guns d'ells es narren detalladament en l'annex d'aquest treball. Aquesta tasca ha permès veure la forma en què els esdeveniments van ser descrits per la premsa de l'època.

3. Les 1.500 imatges individuals que inclou el conjunt analític d'aquesta tesi doctoral han estat sistemàticament ordenades i classificades. Hem intentat triar conceptes d'ordre superior, els quals ens han permès englobar el contingut de les fotografies. En la línia del que suggereix Van Dijk, s'ha intentat passar de la concreció a l'abstracció, sense perdre el contingut genuí del text i la seva informació rellevant i respectant el procés metodològic proposat per aquest autor. Aquest inventari apareix també acompanyat d'una descripció detallada de les següents categories (tipus de festa, ritual al qual pertany, personatges que hi apareixen, localització de la imatge i classificació per plans). La descripció de cada un d'aquests ítems ha permès ordenar temàticament les fotografies analitzades, amb l'objectiu final d'identificar tant les expressions i els utilatges simbòlics concrets, com les expressions mentals, els mons possibles i els imaginaris simbòlics que s'hi configuren i que donen pas a la quarta fase analítica, proposada per Van Dijk.

8.1. Descripció de la simbologia apareguda en les imatges del fons Porta

La descripció detallada de la simbologia apareguda en les imatges del fons Porta s'ha fet exclusivament en les imatges que descriuen les celebracions del Nuevo Estado. Es tracta del primer bloc de fotografies analitzades, el qual se centra especialment en aquelles instantànies que recullen, fruit d'un àgil procés de fundació i d'assentament del nou règim administratiu franquista, les activitats político-socials celebrades des de les entranyes del nou règim. I és que nascut i reforçat en el transcurs de la guerra civil i, sobretot, amb de la victòria sobre el bàndol republicà el 1939, el règim, encapçalat pel militar Francisco Franco ("Caudillo por la gracia de Dios"), es veu obligat a desplegar un ampli procés administratiu que li permeti no tan sols paliar, de forma física i moral, les devastadores conseqüències del conflicte bèl·lic, sinó també engegar un potent procediment d'institucionalització del govern en el si de la quotidianitat política i social dels anys de potsguerra.

Així doncs, el triomf bèl·lic es veu ràpidament consumat amb el nomenament d'una nòmina de noves autoritats locals i estatals d'origen militar. Es tracta d'aconseguir el control absolut de les institucions municipals, una peça clau en l'engranatge del nou règim franquista, i centralitzar així el poder, tot anul·lant la certa autonomia de la que havien tingut els ajuntaments des de la instauració del règim liberal a mitjans del segle anterior. Aquest procés de monopoli de l'acció de govern elimina qualsevol forma de representativitat i es personifica a través del nomenament de certes personalitats afins al Movimiento Nacional.

Es tracta de la imposició d'un mecanisme absolutament jeràrquic de designació superior, basat en uns procediments de

cooptació política, en una relació jeràrquica de “confiança-dependència” i en una necessitat innegociable d’afiliació al Partit Únic. Ara bé, més endavant, i responent a la necessitat de suavitzar la imatge del règim franquista cap a l’exterior, s’introdueixen també certs mecanismes de representativitat, tot i que, com és evident, sempre lligats a un gran control per part de la nova administració (Gelonch, 2012: 33-37).

Així doncs, aquesta inèdita teranyina de funcions i institucions polítiques desplega els seus tentacles a través d’una fèrria voluntat d’impulsar la política municipal, multiplicant les seves activitats i la presència de les noves faccions, tant al carrer com a les institucions públiques. Una infinitud d’actes, efemèrides i inauguracions pauten, d’aquesta manera, els calendaris del *Nuevo Estado*, amb la més estricta voluntat d’assentar el règim, de legitimar la seva presència en el si de la societat i de fomentar la simbologia franquista a través dels nombrosos actes oficials.

La primera de les divisions estratègiques que hem fet perquè l’estudi de les imatges de fons estudiat esdevingués diligent ha estat generar un apartat exclusiu per a les diverses celebracions que el *Nuevo Estado* va dur a terme al llarg dels seus primers anys de vida. Tot i que, com veurem, aquest és, pel que fa al volum fotogràfic, la categoria menys nodrida de les establertes, el seu interès és extraordinari. Reporta i relata justament el conjunt de celebracions locals que arriben a conformar part de la miscel·lània de festes introduïdes intencionadament per part de la cúpula del nou règim a efectes de contribuir a l’establiment d’una nova legitimitat que faciliti la incorporació de més suports socials dels ja aconseguits amb la victòria del 39 (Gelonch, 2012: 181).

Aquest primer grup, doncs, reuneix un total de 75 fotografies, recollides en 9 carrets fotogràfics, que narren alguns dels processos de fundació i d’assentament del nou règim polític a Lleida, esdevinguts al llarg dels anys 40 i 50 del segle passat. Es tracta d’uns processos que es materialitzen a través de la confecció activa de tot un seguit d’activitats institucionals, creades amb la voluntat de dotar d’una definitiva legitimitat al flamant règim polític de Franco.

Segons Josep Gelonch (2012), el nou govern franquista, un cop instal·lat en el poder, no va dubtar en imposar un univers de commemoracions i festivitats diverses, tant de caràcter religiós com de naturalesa política. Així doncs, quant a les festes d’ordre religiós, l’autor, com ho fa també Àngel Cenarro

(2003), assenyala nombroses celebracions molt arrelades en la tradició espanyola que el nou calendari franquista va recuperar, va significar i va adaptar, evidentment, al context polític del moment. Es tracta, per exemple, de les festivitats de la Immaculada Concepció, del Sagrat Cor de Jesús, Sant Jaume Apòstol i de la Verge del Pilar, entre moltes altres. En segon lloc, pel que fa a les festes de naturalesa política, l'autor destaca, per exemple, la *Fiesta de los Mártires de España* (10 de març: festa d'origen carlí), la *Fiesta de la Victoria* (1 d'abril: fi de la guerra i victòria franquista), el *Día de la Liberación* (3 d'abril: entrada de les tropes franquistes a Lleida), el *Día de la Unificación* (19 d'abril: creació de FET y de las JONS), el *Día del Alzamiento Nacional* (18 de juliol: aixecament militar), la *Fiesta de Exaltación del Trabajo* (18 de juliol), el *Día del Caudillo* (1 d'octubre: Franco va ser proclamat *Generalísimo de los Ejércitos de Tierra, Mar y Aire*), el *Día de los Caídos i el Día de la Fe* (29 d'octubre: *Fundación de la Falange espanyola*) i, finalment, el *Día de Luto Nacional* (20 de novembre: mort de José Antonio Primo de Rivera).

D'aquest nou calendari festiu, el fons Porta recull actualment tan sols quatre esdeveniments, repartits en nou carrets fotogràfics i amb prop d'una vuitantena d'instantànies:

- L'activitat més abundant és la celebració del **Dia de la Victòria** (1 d'abril), amb cinc carrets, corresponents als anys 1940, 1941, 1952 i 1955 i amb un total de 48 fotografies.
- A continuació, hi trobem la celebració del **Dia dels Caiguts** (20 de novembre), celebrada els anys 1940 i 1944, amb dos carrets fotogràfics que recullen un total de 13 fotografies.
- En tercer lloc, el fons reacull la celebració del **18 de juliol** amb una única celebració l'any 1942 i agrupades en un sol carret amb un total de 16 fotografies.

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Parada militar en commemoració al Dia de la Victòria	Commemoració	1940	
Acte d'homenatge i inauguració al monument als caiguts	Commemoració	1940	
Parada militar en commemoració al Dia de la Victòria	Commemoració	1941	
Celebració del 18 de Juliol i lliurament de guardons a càrrec de les autoritats locals	Commemoració	1942	

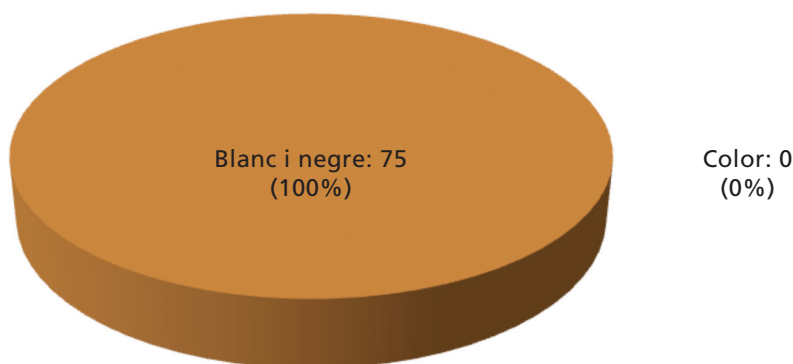

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Acte d'homenatge als caiguts	Commemoració	1944	
Parada militar en commemoració al Dia de la Victòria	Commemoració	1952	
Commemoració del Dia de la Victòria a càrrec de la Falange Española i el Frente de Juventudes	Commemoració	1952	
Parada militar en commemoració al Dia de la Victòria	Commemoració	1955	

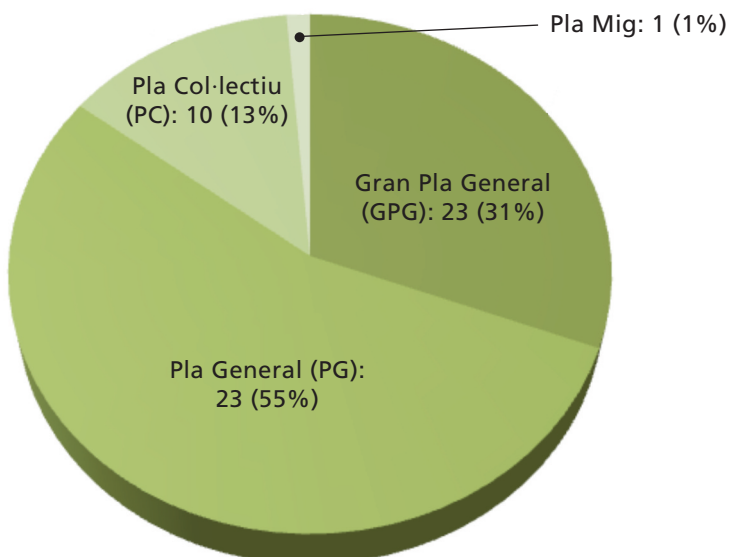
En primer lloc, és important assenyalar, pel que fa a una primera línia d'anàlisi formal, que totes i cadascuna de les fotografies examinades en aquesta selecció són imatges capturades exclusivament en blanc i negre. Es tracta d'unes instantànies que es corresponen, evidentment, amb els anys 40 i 50, quan l'empresa *Eastman Kodak* encara no havia extès, de forma massificada i accessible a la major part de les economies domèstiques, un dels seus invents estrella, el color; un descobriment que revolucionaria, anys més tard, l'univers de la fotografia analògica⁹⁰:

Color de les fotografies

D'aquestes primeres 75 fotografies en blanc i negre referents a les celebracions del *Nuevo Estado* franquista, la majoria recullen imatges genèriques i de caràcter col·lectiu, havent-n'hi 41 que estan capturades en un Pla General, 23 en Gran Pla General i 10 en Pla Col·lectiu. Tan sols 1 fotografia d'aquest primer grup d'instantànies referides a les celebracions del *Nuevo Estado* està presa en un Pla Mig⁹¹:

Plans de les fotografies

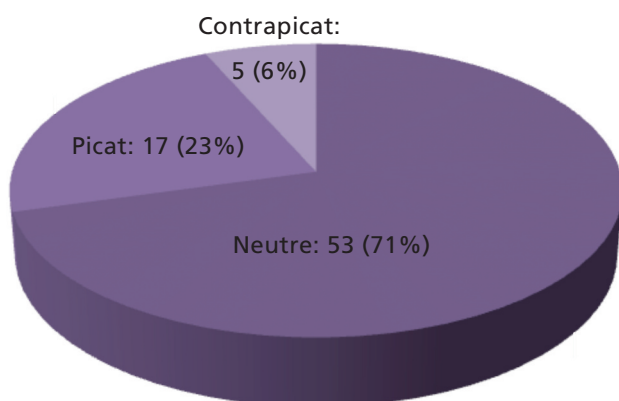

90. El *Kodacolor*, el primer negatiu en color de la història, surt al mercat l'any 1942, però no la seva venda no es massifica fins ben entrada la dècada dels 50.

91. A partir d'ara, mencionarem els plans de la següent manera: Gran Pla General (GPG), Pla General (PG), Pla Col·lectiu (PC), Pla Mig (PM), Primer Pla (PP) i Primeríssim Primer Pla (PPP).

Finalment, cal esmentar també l'angle de la imatge analitzada. I és que la minoria de les fotografies estudiades (5 i 17) són imatges contrapicades i picades, respectivament, mentre que més del 2/3 del conjunt són fotografies (53) capturades des d'un angle absolutament neutre:

Angle del pla de les fotografies

Feta l'anàlisi formal de les fotografies d'aquest primer bloc d'imatges vinculades amb les festivitats del *Nuevo Estado* ens endinsarem ara en un examen de caràcter més profund, relacionat lògicament amb el seu contingut iconogràfic, temàtic, simbòlic i, sobretot, de caire intel·lectual. De manera que si observem detalladament l'argument principal d'aquestes primeres 75 instantànies, ens adonem que totes, sense excepció, tenen com a temàtica fonamental la recuperació de la memòria d'alguns dels esdeveniments de la història més recent del *Movimiento*. Es tracta, sobretot, d'un univers d'activitats de nova planta que cerquen establir i consagrar un calendari simbòlic de la memòria de la Guerra, de la Victòria i del *Nuevo Estado*, rememorant els fets més il·lustres del seu passat més proper, així com diversos esdeveniments de caràcter religiós.

Cadascun dels episodis recordats en alguna d'aquestes 75 instantànies fotogràfiques, ja sigui la celebració de l'aixecament militar el 18 de juliol del 1936, el dia de la victòria tres anys més tard o la festivitat en record als soldats franquistes caiguts en el camp de batalla, se celebra oficialment mitjançant l'exhibició pública d'un disseny de cerimònia particular. La gènesi de cadascun dels actes celebrats (l'evocació i rememoració del passat) no canvia, el seu principi fundacional continua sent el mateix, però la manera de mostrar-se al món sí que es modifica, tot multiplicant-se, prenent formes diferents i apa-

rences distants. Com veurem, els homenatges, les inauguracions, els parlaments i les desfilades militars, entre molts altres esdeveniments particulars, posen de manifest la mateixa celebració any rere any, però aquesta, tanmateix, es manifesta concretament a través d'un mateix fenomen col·lectiu, però s'exhibeixen a través d'una complexa amalgama de rituals canviants i diversos, sovint estricta i jeràrquicament pautats. El fons és bàsicament un. La forma, moltes.

El record i la commemoració del passat de l'Espanya *nacional* és, doncs, el principi fundacional d'aquestes primeres 75 fotografies analitzades. Es tracta de fundar una "violenta" legitimació d'origen del nou règim, i de renovar-ne anualment el seu sentit. Una necessitat fonamental de tot nou estat és la configuració i provisió d'un capital simbòlic –manllevem l'esquema conceptual de Bourdieu– específic que en legítimi de base la raó de ser, i la seva normalització social progressiva.

Quant al nou estat, la configuració del seu capital simbòlic fundacional-legitimador es fa de manera oligàrquica i monopolística d'acord amb la seva pròpia naturalesa. Aquest capital simbòlic posa en relleu una característica, la violència (exaltació de l'aixecament i de la victòria militars, dels propis combatents, els caiguts, etc.). És un fet que s'adiu amb l'enorme violència estructural amb i sobre la qual es funda i s'assenta el nou estat autoritari. Tot plegat ajuda a entendre el perquè la memòria dels vencedors, i en concret la seva memòria de la guerra, esdevé el gran argument de l'esfera simbòlica de legitimació del règim. ¿Com es construeix i com s'expressa simbòlicament la memòria dels vencedors? Una via fonamental en aquest sentit és la configuració d'un conjunt d'efemèrides, o, si ho preferim, d'un calendari específic, que, a manera d'efemèrides anuals, serveix per renovar el sentit de l'estat i a tal efecte l'adhesió de la ciutadania. Aquestes celebracions anuals - Dia de la Victoria, Alzamiento Nacional, Día del Caudillo, etc.- són celebrades públicament a través de rituals com els que es descriuran a continuació.

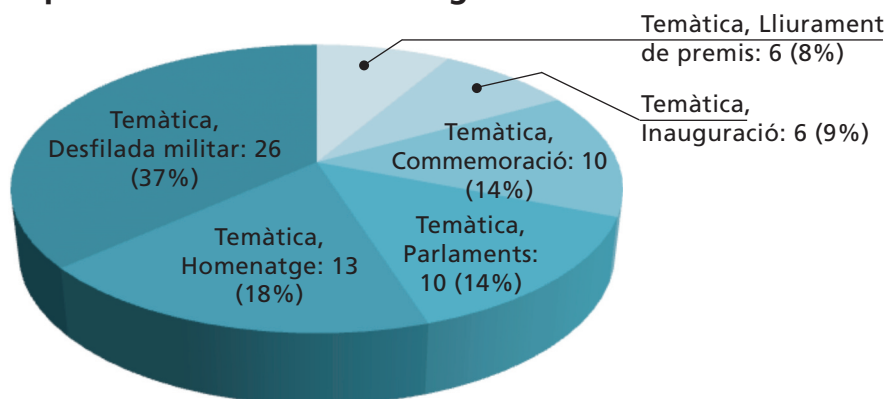
El passat franquista es manifesta, d'aquesta manera, en el present, a través d'una selecció concreta d'efemèrides particulars que s'expressen públicament gràcies a l'organització d'un conjunt de celebracions específiques, com desfilades militars (27 fotografies), homenatges (13 fotografies), parlaments (11 fotografies), commemoracions (10 fotografies), inauguracions (6 fotografies) i lliurament de premis (6 fotografies). Són fotografies formen part del testimoni oficial de la celebració de les

festes ordinàries del Nuevo Estado a la capital da la província de Lleida. Es tracta d'un recull de celebracions que, en formats diversos, trien interessadament els moments significativament importants del seu passat i els porten al present a través de la curosa commemoració d'activitats diverses.

A més a més, en aquest recull fotogràfic hi trobem també determinades celebracions que, fins i tot, poden duplicar àdhuc el seu sentit celebratori com s'esdevé amb motiu del Día de los Caídos del 1940 quan s'homenatgen les víctimes "nacionals" del conflicte, ensems que s'inaugura un monòlit dedicat a la seva memòria.

Les celebracions recollides en aquest cos fotogràfic es repeteixen anualment d'acord amb una matriu ritual ben preestablerta i rígida:

Tipus de ritual de les fotografies

Si fem un primer estudi detallat de les dades obtingudes a través de l'anàlisi quantitativa d'aquest primer bloc de fotografies, veurem que, de les activitats celebrades entre els anys 1940 i 1955, la més profusament capturada són les desfilades militars celebrades els anys 1940, 1941, 1952 i 1955 respectivament, i organitzades en record als soldats franquistes caiguts en el camp de batalla. Així doncs, dels 9 esdeveniments que recull aquest primer bloc analític corresponent a les festes del nou règim franquista, quatre pertanyen, justament, a les desfilades militars; una dada que representa gairebé el 50% de les activitats recollides i el 37% de les imatges capturades.

A poc a poc, però, i coincidint amb el pas del temps i amb els "nuevos valores triunfantes del Movimiento", veurem que les activitats de caràcter militant van minvant la

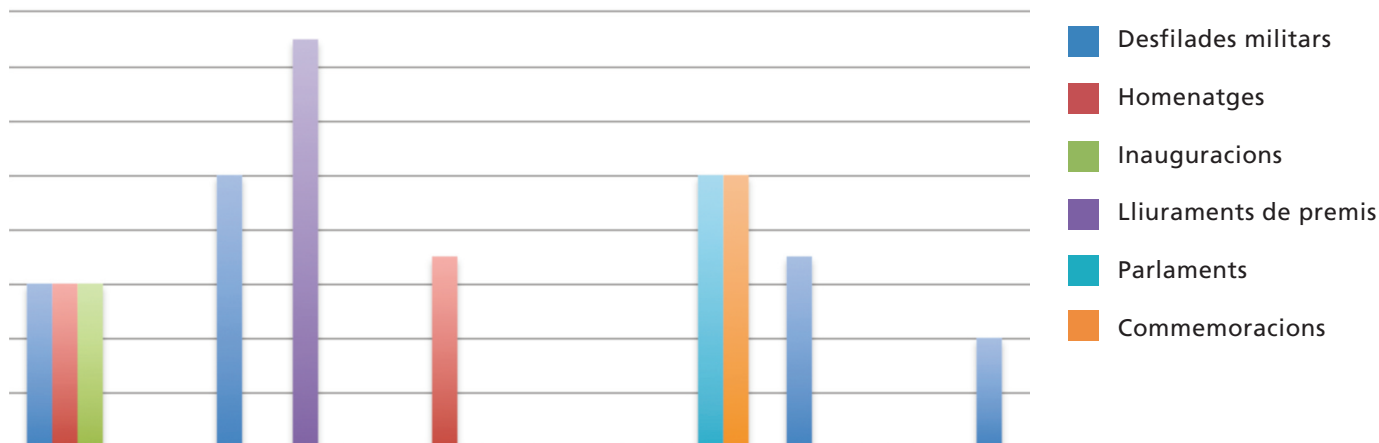
seva presència a la ciutat i, per tant, en les fotografies, sent substituïdes per una munió reiterativa d'actes oficials de caràcter polític-civil.

En segon lloc, cal tenir en compte, tot i que de forma transitòria, la resta de resultats detallats en el gràfic anterior. Cal apuntar, però, abans de continuar que el reduït volum de fotografies que recull aquest primer bloc analític no permet elaborar encara anàlisis massa concloents. Així doncs, les afirmacions que puguin despendre's de l'explicació d'algunes casuístiques particulars, com les que ara ens ocupen, es faran únicament a tall d'observacions parcials, sense pretendre elevar-les a l'alçada de les confirmacions definitives, tot esperant analitzar un volum més elevat de fotografies. De moment, però, ens conformarem amb una anàlisi hipotètica dels resultats obtinguts.

Així doncs, d'una banda, el caràcter fortament militaritzat de les capitals de província durant els anys immediats al final de la guerra ens permet sospitar plausiblement que el gran volum de fotografies al·luisves a events militars que hem trobat sí que poden ser representatives de l'ambient de la Lleida dels anys 40 i 50. D'altra banda, però, encara no tenim dades prou sòlides que ens permetin projectar amb certa fiabilitat la proporcionalitat real dels altres rituals celebratoris (homenatges, commemoracions, inauguracions o lliuraments de premis) pel que fa al conjunt del Fons Porta.

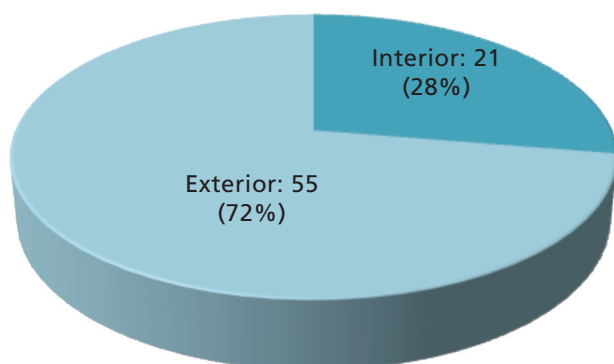
Significatiu també serà l'examen de les activitats celebrades de forma anual. Si bé, com venim insistint fins ara, encara ara no hi ha un volum prou significatiu de fotografies que ens permetin fer afirmacions contundents i irrevocables, els posteriors anàlisis i el còmput final de les fotografies analitzades ens mostraran quines han estat les festivitats més representatives de cada època determinada i si aquestes han anat canviant, ja sigui per qüestions econòmiques, polítiques o socials. De moment, les fotografies d'aquest primer bloc ens confirmen les dades treballades fins ara: una presència significativa de les desfilades militars en els anys 1940, 1941, 1952 i 1955, una presència mitjana dels homenatges en els anys 1940 i 1941 i una presència minoritària de les inauguracions (1940), els lliuraments de premis (1941), les commemoracions (1949) i els parlaments (1949):

Festivitats representades

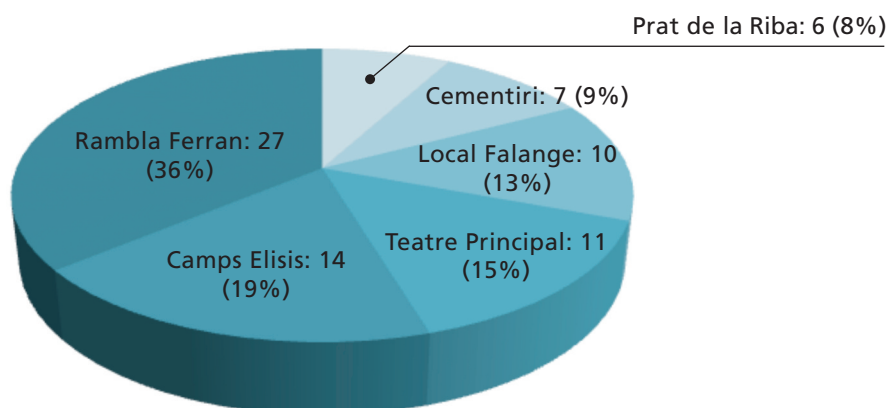

Cal fer també un esment particular de les localitzacions de les fotografies analitzades fins al moment. En primer lloc, les dades examinades ens mostren que la pràctica totalitat de les imatges d'aquest primer apartat se situen en emplaçaments exteriors (72%), mentre que una minoria ho fa en l'interior dels edificis: un 28% (11 fotografies) en el local de la Falange, i un 13% (10 instantànies) en el Teatre Principal de Lleida. Pel que fa a les imatges fotogràfiques que reporten emplaçaments a l'aire lliure, la majoria ho fan de la Rambla Ferran (26 fotografies: 36%), mentre que la resta ho fan dels Camps Elisis (14 fotografies: 15%), del cementiri de la ciutat (7 fotografies: 9%) i de l'Avinguda *General Mola* (Prat de la Riba, actualment) (6 fotografies: 8%):

Localitzacions de les fotografies (1)

Localitzacions (2)

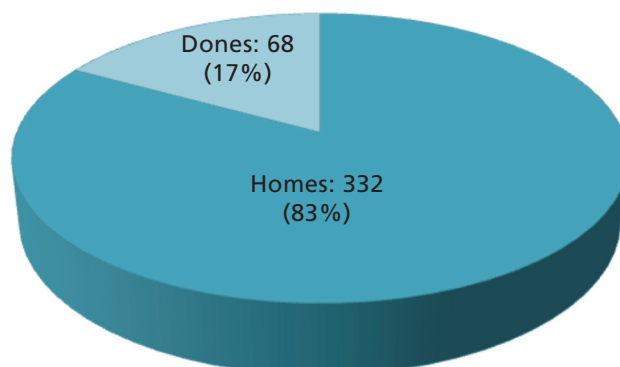

El motiu que explica la gran presència de fotografies externes en detriment de les capturades en espais tancats respon a la poderosa necessitat que té el *Nuevo Estado* de fer una manifestació pública del moviment i simbòlicament ostentosa del seu poder, recorrent a tal efecte a un univers d'activitats festives i de caràcter oficial, com les que s'analitzen en aquest estudi. Sembla, doncs, que l'ocupació ostentosa (i marcialitzada) de l'espai públic i el seu subsegüent reportament mediàtic es converteix en una de les estratègies de la propaganda franquista més utilitzada; talment una maniobra metafòrica que pretén simbolitzar el caràcter absolut i ineluctable del nou poder.

Una altra dada indicativa inferible d'aquesta primera aproximació és la patent desigualtat produïda quant al gènere: davant dels 332 homes que apareixen en aquestes primeres 75 fotografies, hi ha tan sols un total de 68 dones; una dada que representa un 83% de presència masculina a les imatges, davant del 17% de femenina⁹².

92. Es tracta d'unes dades que difícilment poden mostrar-se de forma absolutament fidedigna. Sovint, la gran quantitat de persones que apareix en les fotografies, la dificultat de definir indubtablement el gènere de la persona representada i de numerar-les amb rigorositat fa que haguem de jugar amb un marge d'error d'un 10% aproximadament. Davant d'exemples com aquests, hem decidit usar el concepte "incontable" per definir aquelles situacions que el nombre de persones és difícilment computable. En 34 ocasions, hi ha una munió d'homes "incontable" (sobretot, militars o gent del públic que fa la funció de "públic") i el 19, de dones (sobretot públic).

Gèneres

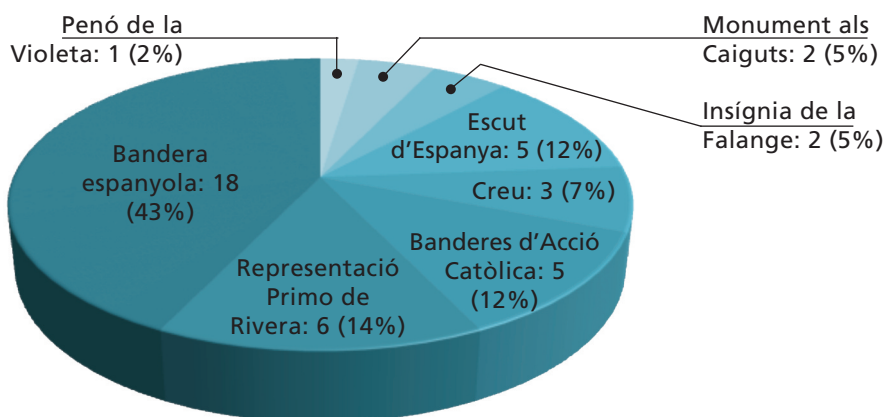

D'aquesta patent sobrerrepresentació masculina, cal destacar, d'una banda, que molts dels subjectes-home representats en les instantànies són personatges perfectament individualitzats: persones amb noms i cognoms i amb una presència destacada en l'espai fotogràfic, com és el cas, per exemple, de la majoria de les autoritats que protagonitzen reiteradament els actes oficials i les fotografies estudiades.

D'altra banda, quant a les dones, totes, gairebé sense excepció, són sempre personatges anònims, persones que formen part de la col·lectivitat o, en tot cas, "esposes" i "filles de". I és que en molt poques situacions la dona té un paper rellevant per si mateixa: en gairebé tots els casos, apareix col·lectivament i, en el cas que se la individualitzi, ella és algú en relació a la figura masculina a qui acompanya.

Finalment, l'anàlisi iconogràfica de les fotografies requereix que fem una menció especial als símbols que apareixen en les fotografies. La icona simbòlica majoritària en aquest ordre (apareix en gairebé en la meitat de les fotografies) és la bandera espanyola, que apareix un total de 18 vegades (42%) en les 75 fotografies analitzades en aquest apartat. En segon terme, apareix la figura de José A. Primo de Rivera (sis estàtues del líder màrtir de la Falange reportades per diverses fotografies, el que suposa un 14% del total de referents simbòlics). En tercer lloc, cinc escuts d'Espanya i cinc banderes d'Acció Catòlica (un 12% del conjunt simbòlic). En quart ordre, tres creus catòliques (12%). I tenim finalment les dues vegades que apareix el Monument als Caiguts, amb el 7% i la insígnia de la Falange i l'única ocasió en què veiem representat el penó de la violeta, amb el 2%:

Símbols que apareixen en les fotografies

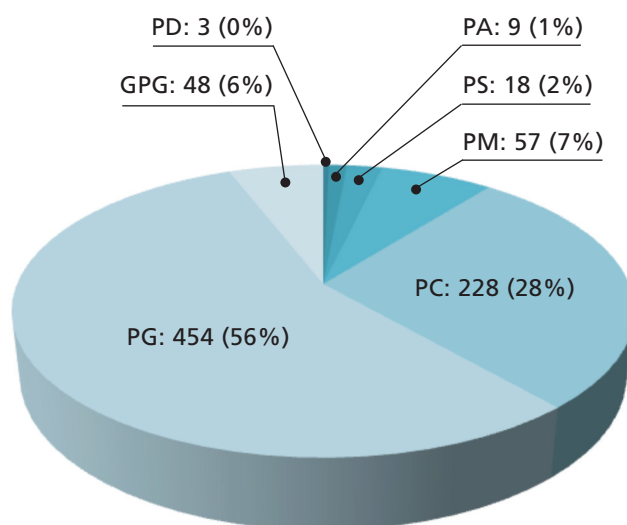

A continuació, descriurem l'anàlisi de les imatges d'esdeveniments oficials de caràcter insòlit i excepcional, compresos entre els anys de postguerra (la dècada del 1940) fins el 1975, any de la mort del Dictador Francisco Franco i de l'arrencada del període de la transició democràtica.

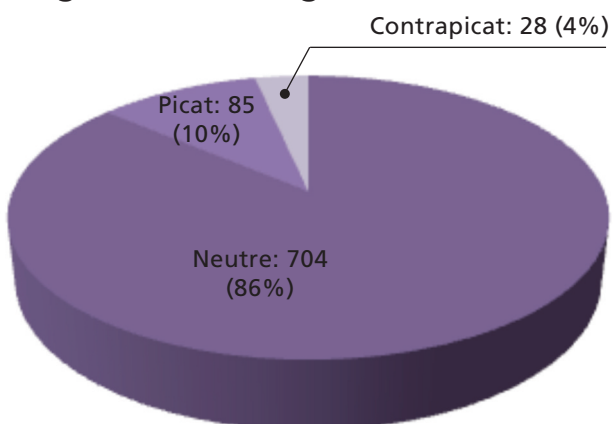
Per una banda, pel que fa a la primera línia d'anàlisi formal d'aquestes fotografies referents a les festes extraordinàries del règim franquista a la ciutat de Lleida, cal tenir en compte que la gran majoria d'elles recull, com ja passava en el bloc anterior, imatges genèriques i de caràcter marcadament col·lectiu. Així, del còmput total d'instantànies, la majoria són preses en un Pla General, seguides de les que hi apareixen en un Pla Conjunt i, en molt menor mesura, en Gran Pla General:

Tamany dels plans de les fotografies

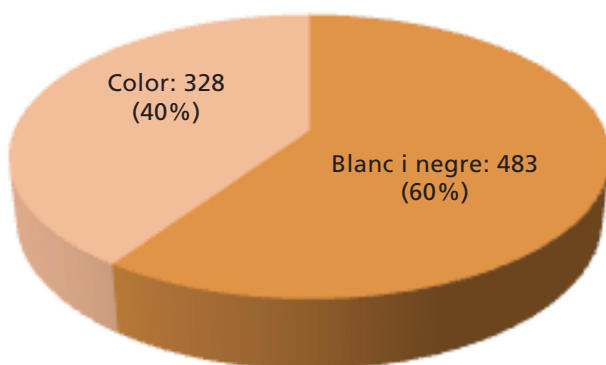

D'altra banda, també és interessant assenyalar que la immensa minoria d'aquestes imatges fotogràfiques es fixen en la concreció i tenen com a objectiu els detalls més petits. A més, cal tenir en compte que el color ja comença a aparèixer en algunes d'aquestes imatges:

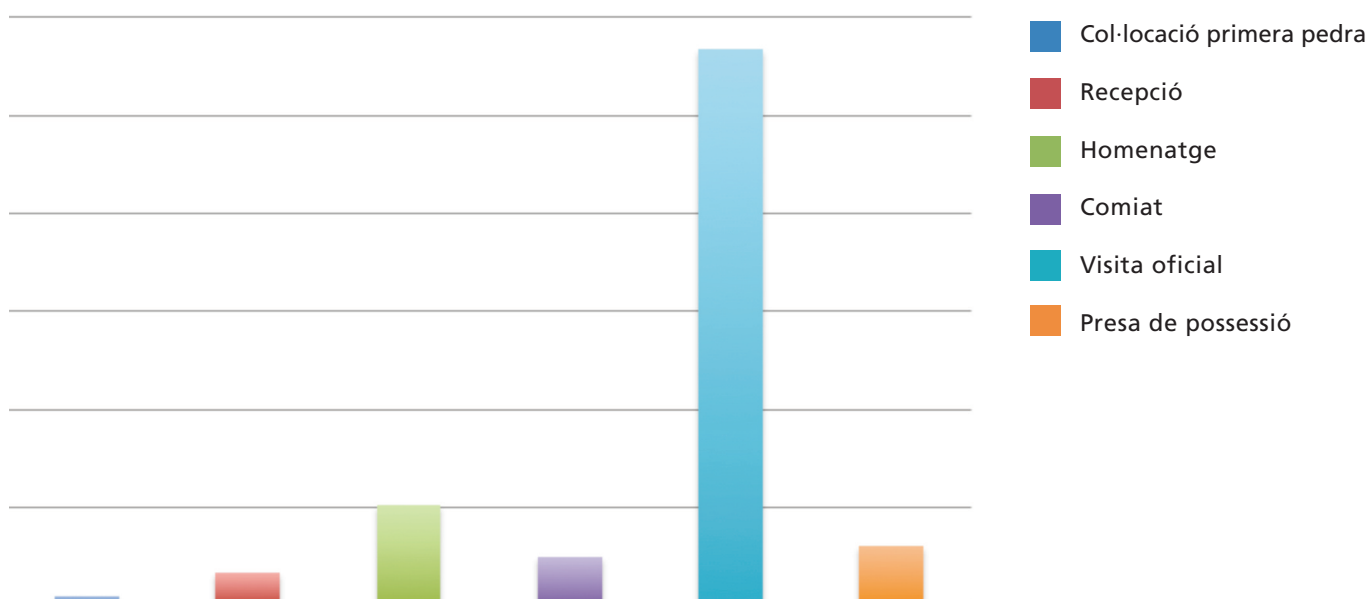
Angle de les fotografies

Color de les fotografies

Pel que fa al contingut iconogràfic, temàtic, simbòlic i, sobretot, de caire intel·lectual, la majoria de les fotografies expliquen visites oficials de mandataris espanyols:

8.2. Ritus, narracions i narratvies

Quant al fons Porta, hem de tenir en compte que les imatges sempre es contemplen envoltades d'altres imatges i que cada fotografia ens explica una història que va més enllà del moment congelat. És per això que una anàlisi col·lectiva dels actes fotogràfiats ens permetrà analitzar de forma detallada la narrativitat construïda pròpiament pel conjunt de fotografies, d'una banda, i quina és la història socialment construïda que s'amaga rere cada conjunt pictòric en particular, de l'altra.

Ara bé, cal tenir en compte, però, la dificultat que comporta el fet d'extreure narratives de les fotografies d'aquests primers anys del règim franquista. L'escassetat comparativa del material fotogràfic dels primers anys del règim contrasta amb l'abundància de les imatges que acull el fons Porta a partir dels anys 50 i 60 i dificulta així la possibilitat d'extreure'n descripcions narratives poc contrastades.

8.2.1. Les fotografies del Nuevo Estado

PARADES MILITARS EN COMMEMORACIÓ DEL DÍA DE LA VICTORIA

Celebració del Dia de la Victòria del 1940

PARADA MILITAR EN COMMEMORACIÓ DEL DIA DE LA VICTÒRIA DEL 1940		
1 Formació militar i salutació al pas de les autoritats	2 Salutació a la pàtria (amb el braç en alt)	3 Fotografies de grup

Un any després de la victòria de les forces nacionals sobre les tropes republicanes, la ciutat de Lleida “es vestia de gala” per celebrar el final de la guerra i, amb ell, el triomf franquista. Una victòria simbolitzada per la lectura de l’últim part de guerra què el Generalísimo anunciava l’acabament de la batalla “entablada amb els enemics d’Espanya”. Era el primer any de la Victòria, “la iniciació de l’era de la pau”. Tots els balcons de la ciutat, segons publica el diari *La Mañana*, nou òrgan del Movimiento a la ciutat i província, van despertar-se engalanats amb flors i ornaments i les banderes de la Victòria presidien els edificis públics de la Falange Española Tradicionalista de les JONS de la ciutat.

L’Avinguda del Caudillo (actual Rambla Ferran) és l’encarregada d’acollir l’efemèride. Presentava, segons el rotatiu, un aspecte festiu i, en la part central de la via, s’hi havia instal·lat una tribuna perquè els dirigents de la ciutat poguessin presenciar, de forma privilegiada, els actes previstos per a la celebració. Puntualment, a dos quarts d’onze del matí, les màximes autoritats de l’època (representants de la societat civil, militar i religiosa) es van reunir a l’edifici de la Falange Española i, formant una nombrosa comitiva, es van traslladar fins a la seu del Govern Militar, on van ser rebuts pels mandataris en ell representats. Ja un cop allí, el Governador Civil, el senyor Juan Antonio Cremades, va saludar solemnement el Governador Militar de la ciutat, el coronel Alberto del Caso Aguirre i el va felicitar en tant que representant de l’Exèrcit, mereixedor dels homenatges d’aquella efemèride. Les salutacions es van anar succeïnt, una a una, per part de la major part de les autoritats allí presents.

A continuació i tal com resava el protocol, el Governador Militar de la ciutat va convidar la resta de “camarades” a passar revista a les forces de l’Exèrcit i a les Milícies del Regiment d’Infanteria de Muntanya número 16, les quals els esperaven, en formació militar, a l’Avinguda del Caudillo. Els dos batallons, amb les seves corresponents companyies d’Ametralladores i les bandes de música, acompanyaven les organitzacions juvenils de la Falange Española i la Asociación de Excombatientes.

Després de la revisió, les autoritats militars, civils i religioses es van traslladar a la tribuna principal, des d’on van presenciar la desfilada de les tropes militars. Es tracta, segons la crònica periodística, d’uns esquadrans que van estar acompanyats, en tot moment, per crits del públic assitent i

“aplaudiments de gratitud i homenatge a l’Exèrcit espanyol”. En acabar, de peus i amb el braç en alt, les autoritats i els militars van cantar el Cara al Sol. Seguidament, clams d’”España, una grande y libre” van donar pas al cant de l’Oriamendi, l’himne històric dels tradicionalistes, i la banda de música va executar l’himne nacional. En acabar, el Governador Militar va cridar tres vegades Franco i els assistents van contestar amb un ja tradicional “¡Presente!”.

Commemoració del Dia de la Victòria a càrrec de membres de la Falange Española i del Frente de Juventudes (1 d’abril del 1952)

COMMEMORACIÓ DEL DÍA DE LA VICTORIA A CÀRREC DE MEMBRES DE LA FALANJE ESPANYOLA I DEL FRENTE DE JUVENTUDES de 1952			
1 Desfilada de les Joventuts Falangistes		2 Missa	
Acte institucional d’homenatge als excombatents			
3 Parlaments	4 Entrega dels presents	5 Parlaments	6 Benedicció per part del Bisbe

N’assumeixen el protagonisme la Falange y el Frente de Juventudes. Segons *La Mañana*:

“El mes de marzo del 1938, los patriotas leridanos, supervivientes de las matanzas organizadas en la capital y en la provincia de Lérida, esperaban con determinación algo que significara un cambio miraculoso en los actos bélicos y que trajera a su querida ciudad las banderas victoriosas de Francisco Franco, liberándolos del oprobio y del dolor. Lérida, la Mártir, esperaba la fe”.

Amb aquestes paraules, el diari *La Mañana* evocava, l’1 d’abril del 1952, la situació que vivien els veïns franquistes de la ciutat de Lleida els dies abans de “l’alliberament” de la ciutat. Eren els dies abans de l’ocupació i la victòria de les tropes franquistes sobre la ciutat de Lleida.

Al llarg dels anys de la Dictadura, el règim dedica l’1 d’abril –com publicava *La Mañana* aquell ú d’abril de 1952– a recordar que l’enemic i “su repulsiva ideología marchista

y separatista” havien estat definitivament vençut. El Govern de Franco s’havia fet decididament amb el poder de les institucions i de la vida social.

Així, tretze anys més tard del triomf de les tropes de Franco sobre el bàndol republicà, la ciutat de Lleida celebrava aquell dia una doble victòria: l’ocupació lleidatana el 3 d’abril del 1938 i l’ocupació espanyola un any més tard, l’1 d’abril del 1939, data de finalització de la Guerra Civil i d’inici de la dictadura. Segons el rotatiu, els esdeveniments de commemoració van començar a Lleida, puntualment, a dos quarts de nou del matí, amb una desfilada dels centurions de las Juventudes Falangistas, a ritme d’himnes i marxes militars del Día de la Victoria. Mitja hora més tard, a les nou toques, hi havia prevista una missa de comunió a l’església dels Pares de la Mercè i a les onze, “La Mañana del Camarada”, una funció musical organitzada pels falangistes de la ciutat i amb una representació original d’una obra de Francisco Pastor. Finalment, a dos quarts de dues del migdia d’aquell 1 d’abril del 1952, el local de la Prefectura Provincial del “Movimiento” havia d’acollir el ja tradicional homenatge als ex-combatents “de nuestra gloriosa Cruzada”.

L’acte d’homenatge als ex-combatents, recollit tot just pel fons fotogràfic de Josep Porta Mesalles, va ser presidit pel bisbe de la Diòcesi de Lleida, Aurelio del Pino Gómez. Aquest va estar acompanyat en tot moment pel general de la divisó i governador militar, Don Antonio Yuste Segura; el governador militar de Lleida i cap provincial del Movimiento, el senyor José Pagés Costart; el president de l’Audencia, Martín Rodríguez Suárez; l’alcalde de la ciutat, Blas Mola Pinto i el president de la Diputació de Lleida, Víctor Hellín Sol, així com per excombatents i una nodrida representació de cada una de les centúries de les Falanges juvenils.

L’acte d’homenatge, celebrat al local de la Prefectura Provincial del “Movimiento”, va començar amb unes paraules del jefe provincial del Frente de las Juventudes, el senyor Josep Maria Portugués Hernando, qui va oferir als excombatents un “artístic pergamí”, tot fent referència als 13 anys de la Victòria i al desmesurat sacrifici de les persones que havien mort per ella: les armes usades durant el conflicte bèl·lic, va assegurar, no van ser emprades per ferir, sinó per donar vida a la nova Pàtria⁹³. La mort que genera vida, assevera. Enmig d’aplaudiments, el “camarada” Portugués, va entregar l’obsequi al jefe provincial del Movimiento i governador civil de la ciutat que,

93. La majoria dels parlaments que les autoritats feien en els actes solemnes i que es recullen en aquest compendi de celebracions institucionals estan recollits en les corresponents edicions del diari *La Manyana*.

al seu torn va entregar-lo al delegat provincial dels Excombatientes. El text del pergamí deia:

Los camaradas de las Falanges Juveniles de Franco de Lérida y de su provincia hacen ofrenda de su cariño y admiración a todos los excombatientes de nuestro glorioso Movimiento Nacional que hicieron posible con su sacrificio la victoria de España sobre sus enemigos seculares.

Dado en Lérida, a 1 de abril de 1952, XIII Año de la Victoria.

La resposta a aquestes paraules d'homenatge va arribar de la mà del Delegat Provincial dels Excombatents, el "camarada" Fernando Barriga Rubin de Celis. Després d'agrair formalment l'ofertament institucional, el comissionat es va dirigir a les joventuts falangistes i, amb un solemne parlament, els va encomiar a defensar, amb força i valentia, els valors franquistes. Rubin de Celis va pregar, però, perquè els joves presents a la sala mai haguessin de convertir-se en veritables combatents, doncs això seria sinònim de pau i es compliria, en conseqüència i "per als homes de bona voluntat, la glòria de Déu en les altures i la pau a la terra". Després de dedicar un "piados record" als que van donar la vida per la pàtria i per Espanya, Rubin de Celis va exortar les joventuts falangistes a mantenir vius els seus ideals i a ser un modèlic exemple de sacrifici, disciplina i amor per Déu i per Espanya.

Seguidament, el Governador Civil de la ciutat i també Cap Provincial del Movimiento, el senyor José Pagés Costart, va agrair l'assistència a l'acte i va demanar al Bisbe Aurelio del Pino Gómez que fes una benedicció aquells excombatents que, "plens de fe", havien assistit a l'acte. El prelat, doncs, va fer la consagració i va resar un respons en

honor als Caiguts. La resta dels assistents, la majoria joves i autoritats falangistes, van resar de genolls i en el més absolut silenci, tal com apunten les fotografies analitzades.

Celebració del Dia de la Victòria de 1955

PARADA MILITAR EN COMMEMORACIÓ DEL DIA DE LA VICTÒRIA DEL 1955		
1 Parada militar	2 Himne nacional	3 Acte institucional en homenatge als quadres militars
4 Himne nacional	5 Missa de campanya	6 Desfilada de las fuerzas armadas

“Avui, dia de la Victòria, tots els espanyols aclamem Franco, forjador del triomf sobre el comunisme i creador de la unitat i la grandesa de la nostra nació”.

Amb aquestes paraules, obria La Mañana la seva edició del dia 1 d'abril del 1955, el setzè aniversari del triomf, en el context de la Guerra Civil espanyola, de les armes franquistes sobre el bàndol republicà. Es tractava d'una victòria que, segons el rotatiu, havia portat la pau la ciutat de Lleida i havia permès reconstruir la localitat i convertir-la en una capital de província “dinàmica i pròspera”. Així ho mostraven les notícies publicades aquell primer d'abril, Dia de la Victòria. En elles s'hi podien llegir “els inequívocs senyals de dinamisme” que estava experimentant la ciutat i que es resumien, entre altres progressos destacats pel rotatiu, en les pavimentacions dels principals carrers de la ciutat, en la urbanització de la Rambla d'Aragó i la plaça Catalunya i en els accessos a la Seu Vella.

El programa d'actes previst per aquell 1 d'abril del setzè any de la Victòria contemplava, com ja era habitual, la celebració d'una parada militar a través de l'Avinguda del Caudillo. També contemplava la rendició institucional dels homenatges oportuns a les cúpules militars, seguida de la celebració d'una missa de campanya, oficiada pel capellà Lorenzo Hidalgo. L'acte de commemoració posaria el seu punt final amb la tradicional desfilada de les forces armades per l'Avinguda del Caudillo.

Allí, a les onze del matí, ja s'hi trobaven aliniades les tro-

pes militars que havien de formar la Parada Militar, el primer dels actes organitzats per celebrar l'efemèride franquista. A ritme de música militar, les tropes, ordenades i metòdicament formades, van retre homenatge a les autoritats allí presents, entre les que destacaven el Governador Militar i de la Plaça i cap de la Divisió de Muntanya número 42, el general José Muñoz Valcárcel; el cap de l'Estat Major, el comandant Manuel de la Torre i el comandant d'Artilleria, Joaquin Ruíz de Oña. Acte seguit, i mentre les bandes tocaven l'Himne Nacional, les formacions militars van desplaçar-se fins arribar a la tribuna, especialment construïda per l'ocasió.

L'efemèride va continuar amb la celebració, en un altar provisional instal·lat al final de l'Avinguda del Caudillo, d'una missa de campanya. A banda i banda del presbiteri, una banda de música, que acompanyaria la cerimònia, oficiada pel Bisbe de Lleida, el Doctor Aurelio del Pino Gómez. L'acompanyaven la resta d'autoritats (l'Ajuntament en ple, nombroses personalitats polítiques i militars i les Jerarquies principals del "Movimiento"). Als dos costats del passeig, els veïns i les veïnes de la ciutat s'aglomeraven per no perdre's la celebració de la cerimònia i els balcons, segons apunta el diari La Mañana, mostraven un aspecte engalanat, amb flors i banderes penjades.

Acabada la missa, la banda va tocar l'Himne Nacional i un grup de militars va col·locar en un lloc privilegiat les banderes del Regiment de Muntanya i d'Artilleria. Finalment, va tenir lloc la tradicional desfilada de les forces militars. La comitiva formada per diverses tropes, entre les que destacaven el Regiment de Caçadors de Muntanya, la Guàrdia Civil, els Regiments d'Artilleria, va marxar per l'Avinguda del Caudillo.

Acte d'homenatge als morts franquistes durant la Guerra Civil i inauguració del *Monumento de los Caídos*, situat a l'inici del paseo del General Mola (3 d'abril del 1940)

HOMENATGE ALS CAIGUTS 3 D'ABRIL DEL 1940		
1 Benedicció bandera i missa	2 Desfilada militar	3 Lectura del part de guerra
4 Himne nacional		5 Parlaments

Coincidint amb el primer aniversari de l'entrada dels exèrcits de Franco a Lleida i enmig d'una ciutat que, poc a poc, despertava de tres intensos anys de guerra, mort i una forta desmoralització entre gairebé tots els segments de la població, les principals faccions civils, religioses i militars del *Movimiento* es reunien al *Paseo del General Mola*, actual Prat de la Riba, per homenatjar els morts i els represaliats nacionals durant els anys de la Guerra Civil i per inaugurar, a més, un monòlit en memòria de les víctimes del conflicte. Tot just havia passat un any de la victòria franquista i la ciutat, amb les ferides encara sense curar, amb prou feines començava a restablir una certa normalitat. Les condicions de la majoria dels 25.000 habitants de la Lleida dels anys 1940 eren infrahumanes i la pobresa regnava entre gran part de la població, que es veia obligada a recórrer a les organitzacions benèfiques formades, majoritàriament, per dones franquistes i de classe benestant, per sufragar els mínims necessaris per la seva subsistència (Barrull, Jarne i Mir, 2005: 231).

Ara bé, tot i l'extrema duresa de la postguerra lleidatana, l'administració franquista ja s'havia afanyat a construir, en un dels punts més cèntrics de la ciutat, una moderna "Cruz de los Caídos", una gran infraestructura que recordava aquelles persones que, durant tres anys, havien perdut la vida en favor la victòria nacional i que havien ofert la seva sang a la regeneració d'Espanya. Les cases destruïdes pels bombardeigs, mostrades en la següent fotografia, són el símbol de l'escassetat material que regnava a la Lleida del moment i contrasten amb la grandesa dels tres símbols (la creu, l'escut i el part de guerra) que coronen el flamant monument que, a partir d'ara, eclipsaria l'espai públic de la ciutat, mostraria les prioritats d'aquesta nova administració franquista i es convertiria, en definitiva, en el símbol de la violència simbòlica que hauria de governar durant tota la Dictadura franquista:

Eren les deu del matí d'aquell "luminoso" 3 de juliol de l'any 1940, quan el Reverendíssim Bisbe Administrador Apostòlic de la Diòcesi de Lleida, el Dr. Manuel Moll i Sabord, beneïa la bandera que l'ajuntament de la ciutat de Lleida havia ofrendat al Regiment d'Infanteria de Muntanya. Després d'una missa de campanya, apadrinada per la presidenta de l'Assemblea Provincial de la Creu Roja, la senyora Maria del Pilar Sanz-Pastor de Cremades, i d'una desfilada militar a càrrec del *Movimiento*, tocava el torn al cant de l'himne nacional, el Cara al Sol i l'Oriamendi.

Se celebrava així, enmig dels solemnes actes de festeig de "la cita gloriosa e històrica de su liberación, de su incorporación a España, a la que se sintió siempre unida, y de la que no quiso salir jamás", la inauguració del monòlit commemoratiu de la victòria franquista sobre Lleida. Com mostra la fotografia anterior, la base d'un immens obelisc en forma d'agulla, envoltats per un silenci sepulcral i enmig del "inmenso gentío", es donaven cita les principals autoritats de la ciutat. El Tinent Coronel de l'Estat Major de la 43 Divisió, don Luís González Angulano, va ser l'encarregat de llegir el part oficial de guerra, correponent a aquell 3 d'abril de l'any anterior i esculpit a la base del monument. Es tractava, justament, del comunicat en el que s'anunciava que el Cos de l'Exèrcit Marroquí havia ocupat el Castell de Lleida, l'estació de trens i la part alta de la població, "quedando solamente pequeños núcleos de resistencia", així com diversos pobles col·lindants, com Alpicat, Torrefarrera, Torresserona, Alguaire, Vilanova del Segrià i Benavent, entre altres. A continuació, la banda de música va ser l'encarregada d'interpretar l'himne nacional, "que fue escuchado fervorosamente brazo en alto". A continuació, tal com manava la tradició franquista, l'alcalde de la ciutat, el senyor Valentín Martín Aguado, va treure de l'obelisc una pedra i, dirigint-se a "las dignísimas autoridades y pueblo de Lérida", va pronunciar unes solemnes paraules, tot rememorant aquell dia "luminoso de abril" en què "volvió a ondear la gloriosa bandera rojo y gualda" a la ciutat de Lleida (La Mañana, 3 i 4 d'abril del 1940).

D'una banda, i a diferència d'altres paquets fotogràfics que ja analitzarem més endavant, aquest conjunt de representacions icòniques en particular no ens ofereix dilatadament una narrativitat extensa i detallada de l'acte d'inauguració de la "Cruz de los Caídos", doncs el conjunt fotogràfic mostra imatges excessivament semblants, amb una escassetat de rotativitat temporal

excessiva i, per tant, amb una insuficiència narrativa prou important. Es dificulta així el descobriment de quina és història que es desplega al voltant de les imatges amagades rere aquesta miscel·lània fotogràfica. L'escassa informació que mostra la crònica d'aquest conjunt fotogràfic en particular (i que contrasta amb l'extensió narrativa d'altres paquets fotogràfics) és que l'acte d'inauguració va comptar amb la lectura de dos textos escrits que, tal i com s'explica al diari *La Mañana* recuperaven, per boca de dues autoritats franquistes, el part de guerra que publicat el dia de l'ocupació franquista de la ciutat, tan sols dos anys enrere. També ens ofereix la informació de la formació per part de les joventuts falangistes davant del monòlit. Poca informació més ens brinda la lectura conjunta de les sis fotografies que conformen aquest conjunt fotogràfic:

Acte d'homenatge als morts franquistes durant la Guerra Civil (3 d'abril del 1944)

HOMENATGE ALS CAIGUTS 3 D'ABRIL DEL 1944		
1 Missa a la Paeria	2 Desplaçament al cementiri	3 Visita a les tombes i corones de flors
4 Plegària		5 Crits ¡Viva España!

Havien passat sis anys de la victòria franquista a la ciutat de Lleida. A les deu del matí, les autoritats locals celebraven, a la capella del retaule del saló de plens de la Paeria, una missa en acció de gràcies i memòria a “les ànimes glorioses caigues” per Espanya. Acabada la cerimònia, els dirigents i les jerarquies del

Moviment es van traslladar al cementiri de la ciutat per depositar corones de flors a les tombes dels Caiguts. Es tractava de celebrar així no només “les detonacions dels ansiats trets alliberadors”, disparats per l’Exèrcit de Franco” i dirigides pel general Yagüe, sinó també fer “un tribut als màrtirs i als herois de la Creuada de l’Alliberament”.

En primer lloc, es va visitar la capella del cementiri, en segon lloc, la tomba dels màrtirs, davant de la qual el Governador Militar, don Ricardo Marzo Pellicer, va resar un Pare Nostre i un Ave Maria, que van ser contestats per tots els fidels allí presents. Seguidament, les autoritats locals van dipositar sobre les seves tombes una corona de llorer amb diverses cintes dels colors nacionals.

Després d’aquests episodis commemoratius, les autoritats locals es van dirigir a la tomba dels excombatents, on el Governador Militar va tornar a resar un Pare Nostre i un Ave Maria, conjuntament amb totes les persones assistents a l’acte. Va ser dipositada també una corona de flors. Finalment, les jearquies van visitar la tomba del que va ser el primer cap provincial de la Falange de Lleida. L’acte va posar el seu punt final amb habituals crits de “Caídos por Dios y por España”; un clamor que va ser acompanyat amb el braç en alt i un “¡Presentes!”.

De forma conjunta, la narrativa expressada en aquesta primera festivitat analitzada pretén oferir un homenatge a totes aquelles persones, “ànimes glorioses” del bàndol guanyador, que van morir en el camp de batalla i van fer-ho, segons els seus relators, de forma excessivament injusta però fent valdre el seu valor i el seu amor pel poble espanyol. Les representacions que descansen sobre aquestes dues celebracions, doncs, pretenen donar certa visibilitat als conceptes de valentia, coratge, pàtria i heroïcitat, entre altres. Els morts d’una generació ofereixen la sang a la regeneració d’Espanya, donen vida a la següent i ofereixen, en conseqüència, una interessant confrontació entre l’herència i la innovació en els processos de transmissió cultural. És la sang que genera vida.

Així, d’una banda, la primera celebració (1940) posa el seu punt àlgid en la inauguració del Monument als Caiguts, situat a l’inici de l’Avinguda del General Mola (actual Rambla d’Aragó), amb la seva inauguració oficial i la lectura del part de guerra. La segona, per la seva banda, pretèn posar en valor els soldats que van donar la vida pel Movimiento, visitant les seves tombes i oferint-los una pregària i una corona de flors. Sigui com sigui, els relats d’aquests dos esdeveniments van acompanyats d’una escenificació força similar.

Així, les dues celebracions d’homenatge als morts franquistes de la Guerra Civil (1940 – 1944) dibuixen un recorregut semblant i es distingeixen per fer coincidir, en una mateixa commemoració, els poders fàctics més significatius dels primers temps de la Dictadura de Francisco Franco: l’església, per una banda, i l’exèrcit, per l’altra. Tot i que l’escenografia se situa en espais geogràfics diferenciats (el Monument als Caiguts, per una banda, i la Paeria i el cementiri de la ciutat de Lleida, per l’altra), les maniobres d’homenatge segueixen dibuixant un patró certament similar. Totes dues efemèrides obren les seves commemoracions amb una expressió de caràcter religiós, personificades en la benedicció de la bandera espanyola i en la celebració d’una missa de campanya a la Paeria en acció de gràcies als caiguts en el camp de batalla. A continuació, el trasllat de la comitiva al cementiri de Lleida i els actes en record a les víctimes: el primer, en forma de lectura del part oficial de guerra corresponent a aquell 3 d’abril de l’any anterior i esculpit a la base del monument als Caiguts i el segon, en forma d’entrega d’una corona de flors per als morts i represaliats durant la Guerra Civil. Tots dos gestos serveixen per centrar la mirada al

passat més recent i per agafar així el relleu de la seva història, que es manifestarà ara, en les celebracions commemoratives d'aquells primers anys de Dictadura franquista, a través dels parlaments per part de les principals autoritats locals, a través del cant de l'himne nacional i, evidentment, dels ja habituals càntics de “Caídos por Dios y por España” i “¡Presentes!”.

Així, la matriu ritual global de les celebracions commemoratives celebrades en record dels morts franquistes en el camp de batalla gaudeixen del següent esquema integral:

HOMENATGE ALS CAIGUTS			
1 Exercici religiós	2 Desplaçament	3 Acció commemorativa	4 Càntics <i>¡Viva España!</i>

8.2.2 Les fotografies excepcionals del Nuevo Estado

Un cop examinades amb atenció algunes de les celebracions imposades en els calendaris festius i oficials de l'època, les instantànies recollides en el fons fotogràfic Josep Porta Mesalles ens ofereixen també la possibilitat de fer un estudi diligent i minuciós d'aquelles cerimònies que, tot i estar fora de la regularitat i la periodicitat dels calendaris oficials, continuen mostrant les entranyes i les interioritats del Nuevo Estado franquista. Es tracta, com veurem, de la segona subdivisió del primer apartat de fotografies analitzades i que s'apleguen sota el títol “Festes del Nuevo Estado franquista”. Un apartat que, com ja hem explicat anteriorment, contempla, d'una banda, les efemèrides disposades en els nous calendaris festius i ja estudiades en el punt anterior i, de l'altra, aquelles festivitats de caràcter extraordinari, analitzades justament en aquesta secció (festes del Nuevo Estado i festes excepcionals).

Les fotografies que s'analitzen a continuació repassen gairebé tota la cronologia franquista, recollint aquells esdeveniments de caràcter excepcional succeïts des de l'albada de la dictadura fins els seus últims dies (1940-1975). Es tracta de fotografies relatives, entre altres esdeveniments, a àpats d'homenatge a personatges de la plana política local,

inauguracions, preses de possessió, visites oficials i actes d'homenatge en general. Així doncs, ens trobem davant d'una nova fornada de fotografies formada per un total de 812 imatges, recollides en 27 carrets fotogràfics

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Col·locació de la primera pedra del nou Palau de Justícia	Primera pedra	1944	
Inauguració i benedicció del nou pont de Lleida (El Pont Vel), a càrrec de les primeres autoritats	Inauguració	1944	
Acte de comiat al governador civil, José Carrera Cejudo	Comiat	1951	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Banquet/ homenatge al governador civil José Carrera Cejudo	Àpat / homenatge	1951	
Banquet/sopar del comissari de Lleida, Fernández	Àpat / comiat	1952	
Presa de posseïció del nou alcalde, Blas Mola, i president de la Diputació, Víctor Hellín	Àpat / homenatge	1952	
Acte commemoratiu per la mort de Primo de Ribera	Commemoració	1952	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Visita oficial de Franco	Visita oficial	1942	
Homenatge al Sr. Escartín per l'Ajuntament de Lleida	Banquet / homenatge	1951	
Visita oficial del ministre d'Obres Públiques a la plaça Paeria	Visita oficial	1952	
Visita oficial de Franco	Visita oficial	1959	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Visita oficial de Franco	Visita oficial	1963	
Visita oficial a Lleida dels prínceps Joan Carles de Borbó i Sofia de Grècia	Visita oficial	1964	
Presa de possessió del governador militar	Presa de possessió	1968	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Visita del ministre de Comerç Fraga Iribarne a la fàbrica de conserves de Balaguer	Visita oficial	1968	
Visita oficial a Balaguer del ministre de Comerç, Fraga Iribarne	Visita oficial	1968	
Visita oficial a la Fira de Sant Miquel del ministre de Comerç, Fraga Iribarne	Visita oficial	1968	
Actes d'homenatge al general Salas	Homenatge	1968	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Cerimònia de presa de possessió del nou governador civil, José Aparicio Calvo	Presa de possessió	1970	
Visita oficial del director general de la Guàrdia Civil	Visita oficial	1970	
Visita oficial del nou governador civil, Jose Aparicio Calvo Rubio	Visita oficial	1970	
Acte de comiat del governador civil, José Antonio Calvo Rubio i de presa de possessió de Miguel Brea Ferrer	Presa de possessió i comiat	1970	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Acte de concessió de la Medalla d'Or de la Ciutat de Lleida a l'antic governador civil José Aparicio Calvo Rubio	Medalla d'Or	1975	
Acte de concessió de la Medalla d'Or de la Ciutat	Medalla d'Or	1975	
Visita oficial del ministre de Justícia a Lleida	Visita oficial	Desconegut	
Visita oficial del ministre d'Agricultura a les cambres frigorífiques Apracosa	Visita oficial	Desconegut	

VISITES DE FRANCISCO FRANCO A LA CIUTAT DE LLEIDA

Visita oficial de Franco i inauguració de la residència de Sant Anastasi el 1959**VISITA OFICIAL DE FRANCO I INAUGURACIÓ DE LA RESIDÈNCIA DE SANT ANASTASI EL 1959**

1

Arribada en cotxe i salutacions institucionals

Inauguració de la residència de Sant Anastasi

2 Visita per les instal·lacions	3 Benedicció per part del Bisbe	4 Signatura del llibre de la ciutat
------------------------------------	------------------------------------	--

Acte institucional

2 Parlaments de les autoritats locals	3 Parlaments de Franco
--	---------------------------

Quatre anys després de la seva última visita a la província de Lleida, el General Francisco Franco, acompanyat de la seva esposa, la senyora Carmen Polo, arribava a la capital del Segrià provinent de l'Alt Urgell. La ruta del Caudillo d'aquell mes de juliol cobria la província de Lleida i donava el tret de sortida amb la inauguració, el dia abans de la seva visita a la ciutat, del Pantà d'Oliana, una obra faraònica que, segons publicava el diari La Mañana, hauria d'assegurar el regatge d'estiu del canal d'Urgell. Aquell 31 de juliol del 1959, a un quart de set de la tarda tocades, la comitiva oficial de Francisco Franco arribava a la Rambla d'Aragó. Allí l'esperava un sèquit de personalitats locals i provincials, entre les que destacaven el Capità General de la Regió, el senyor Martín Alonso, el Governador Civil, el senyor Fernández Galar, el Governador Militar i el cap de la Divisió Cuirassada, el senyor Gómez Zamalloa, el Bisbe de Lleida, el Dr. Aurelio el Pino Gómez, el president de l'Audiència, el senyor Santiago Iglesias, el president de la Diputació de Lleida, el senyor Hellín i l'alcalde de la ciutat, el senyor Pons Castellà.

Com ja venia anunciant dies enrere el diari oficial del règim, l'objectiu d'aquella visita era inaugurar el nou Col·legi Menor de "Sant Anastasi"; una residència d'estu-

dians del Frente de Juventudes que, amb un pressupost total de set milions de les antigues pessetes, havia de donar cobertura “intel·lectual i religiosa” a aquells estudiants que, sense casa a Lleida, volguessin cursar els seus estudis a la ciutat.

A banda de les sempre presents autoritats locals i provincials, l’Avinguda d’Aragó, saturada de gom a gom, comptava també amb la presència de centenars de persones que no volien deixar perdre l’oportunitat de donar la benvinguda al Generalísimo. Amb pancartes commemoratives i els balcons engalanats, els veïns i veïnes de la ciutat, així com diversos grups folclòrics, delegats locals del Frente de Juventudes, representants dels centres agrícoles de la capital i dels seus voltants, així com algunes associacions esportives esperaven impacients, des de dos quarts de sis de la tarda, l’arribada del Cap de l’Estat⁹⁴. Així, acollits per les multituds oficials i ciutadanes, Francisco Franco i la seva esposa Carmen Polo baixaven del cotxe i, amb l’himne espanyol de fons, rebien els honors i les salutacions institucionals de les autoritats locals i provincials.

A continuació, i tal com marcava el protocol de l’època, la comitiva en ple va entrar al Col·legi Menor de “Sant Anastasi”, anomenat així en honor al patró de la ciutat i cofinançat per la Diputació de Lleida, els ajuntaments de la muntanya lleidatana i la Delegació Nacional de Juventudes. El seguici oficial, en la seva primera visita institucional a l’edifici, va poder cotemplar les aules i els dormitoris de la nova residència, amb una capacitat màxima per a 150 joves, el menjador, una “preciosa” capella i les estàncies subterrànies destinades a la neteja i al manteniment de l’edifici. El Bisbe de la diòcesi de Lleida, el Dr. Aurelio del Pino Gómez, va ser l’encarregat d’oferir la tradicional benedicció i acte seguit, el cap d’Estat i la seva senyora, acompanyats per un important sèquit d’autoritats i jerarquies, van continuar la visita per les dependències del Col·legi. Segons informa el diari La Mañana, en una de les sales, l’alcalde de la ciutat, el senyor Pons, va mostrar al Caudillo els diversos plans urbanístics de l’Ajuntament i, seguidament, Franco, convidat per les autoritats locals, va estampar la seva signatura al llibre de la ciutat.

En acabar la visita al Col·legi Major de Sant Anastasi, el Caudillo i la resta d’autoritats i jerarquies locals i provincials van passar a ocupar la tribuna aixecada a la Rambla d’Aragó, col·locada just al costat de l’edifici recent inaugurat i mostrada en les fotografies del fons Porta:

94. Cal recordar que l’assistència als actes institucionals d’aquest calibre eren de caràcter obligatori. La Falange Espanyola de FET i de les JONS recordava, el dia 30 de juny del 1959, “el deure i la satisfacció” de respondre a la visita de Francisco Franco a la ciutat. En una línia semblant, l’Ajuntament de Lleida “invitava” els lleidatans i les lleidatanes a decorar els seus balcons i a rebre el Caudillo a dos quarts de sis de la tarda al creuament entre Rambla d’Aragó i Plaça Catalunya (La Mañana, 30 de juny del 1959).

L'acte oficial va donar el tret de sortida amb els parlaments del Governador Civil i Provincial, el senyor Fernández Galar, qui va aprofitar per donar les gràcies a l'Estat franquista i a Déu per haver fet possible la construcció del Col·legi Menor de Sant Anastasi. A continuació, i sota l'atenta mirada del públic, el cap de l'Estat espanyol va pronunciar el seu esperat discurs. En ell, Franco va apel·lar a la convicció política ciutadana i a la confiança i la implicació de la seva gent com a garants inqüestionables del nou Estat franquista. El Caudillo, a més, va assegurar que només així es podia consolidar la solidesa d'un règim que, al servei de les necessitats dels seus fidels, construïa els equipaments com el que avui havia vingut a inaugurar. L'acte, segons informa el diari oficial del règim, va acabar amb un sopar oficial a l'"Hotel Agramunt".

Visita oficial de Franco l'any 1963

VISITA OFICIAL DE FRANCO EL 1963		
1 Salutació a les autoritats	2 Acte institucional a l'espai públic	3 Parlaments
4 Desfilada en cotxe per la ciutat	5 Arribada a l'IEI	6 Signatura del llibre de l'IEI
7 Visita a les instal·lacions de l'IEI	8 Arribada a la Catedral i salutació a les autoritats	9 Missa solemne
10 Sortida de la Catedral		

Situats a menys d'un quilòmetre de distància entre ells, dos enormes arcs engalanats i una gran pancarta ubicada a Indívil i Mandoni donaven, una vegada més, la benvinguda al cap de l'Estat, Francisco Franco. Era, també de nou, un 31 de juny del 1963 i passaven deu minuts justos de dos quarts de dotze del migdia, quan el dictador va arribar, amb el seu flamant cotxe oficial, a la ciutat de Lleida. Allí l'esperaven les més altes autoritats, com el Ministre d'Obres Públiques, el senyor Vigón que, segons el diari La Mañana, acabava d'arribar de Saragossa, el Governador Civil i cap provincial del "Movimiento", el senyor Serrano Montalvo i el Governador Militar i general en cap de la 42ena Divisió, el senyor Hernández Álvaro. El Generalísimo, que aquest cop vestia un uniforme militar de capità general, arribava a la ciutat de Lleida acompanyat també d'altres figures influents del "Movimiento", com el Ministre de l'Exèrcit espanyol, el senyor Pablo Matías Alonso i el Vicesecretari General del Movimiento a Catalunya, el senyor De Lano Peris.

En baixar del cotxe i un cop saludades les autoritats presents, Francisco Franco va passar revista a la companyia del batalló d'Albuera que, amb banderes de benvinguda i bandes de música, va retre un sentit homenatge al seu màxim representant. Entre les ofrenes consagrades aquell dia, 21 trets disparats des de la plaça llavors anomenada "18 de Juliol", la presència de milers de veïns i veïnes, i centenars de tractors que, aparcats a Blondel, havien arribat hores abans provinents dels pobles més propers, amb la voluntat d'oferir el seu suport al cap de l'Estat.

Un cop fetes les presentacions protocolàries, la comitiva oficial del Generalísimo va traslladar-se al Palau de la Paeria de la ciutat. Al llarg del trajecte, Franco van convidar a pujar al seu cotxe l'alcalde de la ciutat, el senyor Ponts i tots dos, amb el braç en alt, passejarien per la ciutat saludant i donant la benvinguda als milers de persones allí congregades. Ja a la Paeria i com ja començava a ser habitual en les seves visites, el paer en cap de la ciutat va aprofitar per introduir, de nou, el dictador Franco a les autoritats locals i provincials, que l'esperaven tot formant una filera institucional davant de la Catedral de Lleida. Va ser justament allí on, a continuació, el seguici del dictador es va traslladar. El programa d'actes d'aquell 30 de juny havia previst la celebració d'un Te-Deum o, el que és el mateix, una cerimònia solemne d'Acció de Gràcies dedicada al seu superior i al "Movimiento" que ell mateix representava. Justament a la porta de la Catedral, l'esperava el Bisbe de la diòcesi de Lleida,

el Dr. Aurelio del Pino Gómez, qui engalanat amb la tradicional capa pluvial va saludar, de forma cerimoniosa, el cap de l'Estat, tot oferint-li besar el seu Lignum Crucis.

Sota el pal·li i també sota l'antenta mirada de les desenes d'autoritats allí congregades, Francisco Franco i el Bisbe de Lleida van entrar, majestuosament, a la Catedral nova de la ciutat. Tots dos, acompanyats de diverses autoritats religioses, es van dirigir al tron que s'havia col·locat expressament sota l'Evangelí, just al costat dels caps de les cases civil i militar. La solemne missa va servir per mostrar els "sincers i profunds sentiments d'admiració, gratitud, afecte i adhesió inquebrantable" que els lleidatans i els fidels oferien als principis del "Movimiento" i a la figura del seu màxim exponent, el General Francisco Franco. A banda d'obsequiar el Generalíssim amb el seu reconeixement públic, la cerimònia va servir també per posar de manifest els beneficis que la dictadura franquista havia concedit a la ciutat de Lleida:

Durante mi estancia en esta amadísima ciudad, se ha duplicado la población, las empresas se han centuplicado, la cultura y la técnica han crecido en términos impresionantes y la riqueza ha alcanzado niveles increíbles, siendo la huerta de Lérida una de las mejores del mundo y sus centrales eléctricas fecundísimas hasta el punto de suministrar fluídos a alguna central extranjera con sincero espíritu amistoso (*La Mañana*, 1 de juliol del 1963).

Acabada la cerimònia, el cap de l'Estat va ser acompanyat, de nou sota el pal·li, pel Bisbe de Lleida, Aurelio del Pino Gómez, fins a la sortida de la Catedral. D'allí, la comitiva de

Franco, acompanyada en tot moment per les autoritats locals, es va traslladar a l'Institut d'Estudis Ilerdencs, ubicat just al costat de l'edifici religiós. Segons mostren les fotografies preses per Josep Porta Mesalles, la visita a l'IEI va comptar amb un passeig pel museu subterrani, on les autoritats locals van aprofitar per mostrar a Franco les peces de la Lleida antiga. El recorregut institucional per les dependències municipals va acabar amb l'oferiment de la falcata ibèrica, signe indiscutible de la ciutat, i el convit perquè Franco singès el llibre de Lleida:

Després, i de nou a bord del cotxe oficial, Francisco Franco i l'alcalde Pons van recórrer els carrers engalanats de la ciutat fins arribar a la plaça España, on va tenir lloc un gran acte sindical. En una explanada tapissada de gent, amb una retransmissió constant de marxes militars i amb diverses pancartes d'agraïment i benvinguda, Franco i la seva comitiva van ocupar

una enorme tribuna aixecada justmaent per l'ocasió. L'acte va donar el tret de sortida amb un discurs del Governador Civil de la ciutat, que va recordar que, des del triomf de les tropes franquistes a la ciutat de Lleida, el "Movimiento" havia fet un enorme esforç per construir una "nova nació", que poc a poc havia anat donant els seus fruits, transformant visiblement la ciutat, des d'un punt de vista econòmic, social i cultural. Acte seguit, el Governador Civil va entregar a Franco les conclusions del III Ple del Consell Econòmic Sindical i els estudis del Pla del Riu Segre, així com un pergamí que el condecorava com el president d'honor de les Germandats Sindicals de llauradors i ramaders. L'acte va posar el seu punt final amb unes demostracions de dances tradicionals i amb l'esperat discurs de Franco que va acabar amb un clamorós "¡Arriba España!"

VISITA OFICIAL DE FRANCO			
1 Recepció a l'Ajuntament	2 Signatura del llibre de la ciutat	3 Visita al Museu del soterrani de la Paeria	
4 Descobriments d'una placa commemorativa	5 Desfilada pel Carrer Major	6 Acte multitudinari i parlaments	
7 Balls tradicionals	8 Entrega d'obsequis	9 Parlaments de les autoritats locals	10 Dinar

VISITES OFICIALS

Visita oficial del senyor Aunós i acte de col·locació de la primera pedra al Palau de Justícia el 1944

ACTE DE COL·LOCACIÓ DE LA PRIMERA PEDRA DEL PALAU DE JUSTÍCIA EL 1944	
1 Arribada a Lleida	2 Recepció a la Paeria
3 Missa a la Catedral	
4 Recepció ciutadana	5 Actes de la col·locació primera pedra del Palau de Justícia

Col·locació de la primera pedra

6 Col·locació de la primera pedra (parlaments)	8 Col·locació de la primera pedra	9 Col·locació de la primera pedra (parlaments)
---	--------------------------------------	---

El 13 de maig del 1944, el lleidatà i “Excelentísimo señor Ministro de Justicia, don Eduardo Aunós” arribava a la capital del Segrià, provinent de Saragossa i enmig d’una gran expectació ciutadana. Ho feia, com ja començava a ser habitual, per assistir als tradicionals actes de Festa Major que, un any més, allí s’hi celebraven cap a mitjans del mes de maig. Entre les múltiples activitats que el funcionari franquista tenia programades per aquells dies de primavera i “amb una gran alegria per part de la població lleidatana”, Eduardo Aunós rebia una “carinyosíssima” recepció en el seu honor al palau de la Peria de Lleida, una missa solemne a la Catedral de la ciutat i una gran recepció ciutadana que pretenia demostrar, segons el diari oficial La Mañana, l’afecte dels seus compatriotes a l’activitat política i a la “tasca fecunda i profitosa” d’Eduardo Aunós, Ministre de Justicia entre el 1943 i el 1945 i nascut a Lleida a les acaballes del segle XVIII.

Un dia després de la seva arribada a la capital del Segrià, el 14 de maig del 1944, Eduardo Aunós seria també l’encarregat de posar la primera pedra a l’edifici que havia d’aixecar-se i que acolliria les instal·lacions del nou Palau de Justicia de la ciutat.

En aquest cas en particular, el diari La Mañana no recull en detall la crònica de l'esdeveniment. Les vuit fotografies que formen part de l'arxiu Porta (sis d'elles exposades més amunt) i que recullen aquest succés expliquen quatre moments clau de la narració. El primer d'ells descriu, de forma pormenoritzada, l'arribada del Ministre Aunós a les instal·lacions en obres del futur Palau de Justícia de la ciutat de Lleida, envoltat de personatges il·lustres locals (evidentment sempre masculins) i de plànols del que seria aquest nou edifici funcional. A continuació, les autoritats lleidatanes, acompanyades del senyor Aunós, s'organitzen, de forma ordenadament metòdica, al davant d'una taula improvisada, que presideix la politja que sosté aquella primera i simbòlica pedra que aixecarà el nou Palau de Justícia. Allí, es llegeixen els parlaments oficials i a continuació, el Ministre fa els honors i col·loca una enorme peça de ciment, destinada a sostenir el futur edifici oficial. Finalment, l'acció es trasllada a un immoble col·lindant, des d'on dues autoritats locals, acompanyades d'Eduardo Aunós, llegiran els últims parlaments i donaran per tancat l'acte de col·locació de la primera pedra del futur Palau de Justícia de la ciutat de Lleida.

Visita oficial del Ministre d'Obres Públiques i inauguració i benedicció del nou pont de Lleida, a càrrec de les primeres autoritats

INAUGURACIÓ I BENEDICCIÓ DEL NOU PONT DE LLEIDA, A CÀRREC DE LES PRIMERS AUTORITATS (6 DE MAIG DEL 1944)

1 Arribada a la Paeria i salutacions	2 Nomenament del fill adoptiu	3 Parlaments
--	-------------------------------------	-----------------

Inauguració del Pont de Lleida

1 Arribada del Ministre i salutacions	2 Benedicció del Pont	3 Parlaments
4 Tall de la cinta i primers passos sobre el pont	5 Visites oficials	6 Presentes

El mes de maig del 1944, coincidint amb les celebracions de la Festa Major de la ciutat de Lleida, s'inaugurava institucionalment la fusió simbòlica d'aquelles dues zones geogràficament

enfrontades durant els últims mesos del setge lleidatà. S'unia així, cinc anys més tard de la fi del conflicte, el centre de la ciutat, invaït a les acaballes de la guerra per les tropes sublevades, amb el barri de Cappont, ocupat durant nou mesos per les milícies republicanes, que van intentar sense èxit aturar l'avenç del règim franquista per terres catalanes. Així doncs, amb la inauguració del nou pont sobre el riu Segre, construït a principis de segle i dinamitat enmig de la guerra per les tropes republicanes, la dictadura franquista ocupava simbòlicament el que anys enrere ja havia conquerit per la força de les armes.

Un dia abans de la inauguració, provinent de Fraga, on també havia assistit a l'estrena institucional del pont que travessa el Cinca al seu pas per la ciutat, el Ministre d'Obres Públiques, el senyor Alfonso Peña Boeuf, arribava a Lleida, acompanyat per un nombrós sèquit de mandataris espanyols. A la porta principal del palau de la Paeria, les autoritats locals esperaven la seva arribada. Després de procedir a les salutacions institucionals, el Front de Joventuts li va retre homenatge de caire militar, desfilant davant de les autoritats allí presents.

A continuació, segons informa el diari La Mañana, Peña Boeuf es va dirigir a l'interior de l'Ajuntament de Lleida, on va ser rebut per tota la plana política local, mentre sonaven els timbals de la ciutat. El Ministre, acompanyat pel Governador Civil de la ciutat i cap provincial del Movimiento, el senyor José Manuel Pardo Suárez; el Governador Militar, Ricardo Marzo Pelleric; el Vicari General de la Diòcesi de Lleida, don Amadeo Colom Freixa i l'alcalde Víctor Hellín, entre altres autoritats allí presents, va ocupar la grada principal del Saló de Plens del Palau de la Paeria, des d'on seria anomenat germà adoptiu de la ciutat.

Víctor Hellín, alcalde i amfitrió al Palau, va pronunciar, en nom de la ciutat que governava, unes paraules de benvinguda, al mateix temps que va expressar la gratitud de la ciutat per la seva implicació en la tasca de construcció del nou pont sobre el riu Segre. Com a prova d'aquest agraïment, la ciutat havia decidit nomenar "fill adoptiu" de Lleida al Ministre, per haver permès i apremiat la construcció d'aquesta infraestructura. Després de llegir la lectura de l'acord del ple municipal, Hellín va procedir a fer els honors d'agermanar Alfonso Peña Boeuf amb la ciutat de Lleida. Va acabar l'acte de nomenament amb un fort "¡Arriba España!", que va ser contestat pel públic assistent a la sala. A continuació, el Ministre Peña Boeuf també va procedir a dir les seves paraules de gratitud.

Immediatament després, es va procedir a la recepció tradicional. Davant del Ministre d'Obres Públiques, van desfilar totes les representacions civils, militars i eclesiàstiques de la ciutat. Després de sopar, segons informa el diari *La Mañana*, el Ministre es va retirar a descansar.

Al dia següent, al marge esquerra del riu, coincidint amb l'entrada de la nova infraestructura (coneguda actualment i de forma popular sota el nom de Pont Vell), una nodrida representació de les màximes autoritats del Movimiento local i alts quadres de les jerarquies religioses esperaven l'arribada del Ministre d'Obres Públiques espanyol, el senyor Alfonso Peña Boeuf, i dels seus acompanyants. Ho feien enmig de la multitud i d'una passarel·la exclusivament engalanada per a l'ocasió. Segons el diari *La Mañana*, els balcons també s'havien llevat, aquell diumenge de Festa Major, adornats i decorats amb banderes espanyoles i del règim, que onejaven no només en els edificis públics de la ciutat, sinó també en els habitatges particulars. Els comerços de la ciutat, apreмиats per les autoritats locals, havien tancat les seves portes i la ciutat, com ja era habitual en aquestes situacions, presentava l'aspecte de les grans solemnitats.

Quan passaven deu minuts de dos quarts de dotze del migdia, el senyor Alfonso Peña Boeuf, Ministre d'Obres Públiques del Govern franquista, feia la seva aparició pública, acompanyat de nombrosos quadres del règim. Després de saludar les autoritats locals presents a l'acte, el mandatari va procedir a

fer la benedicció del nou pont sobre el riu Segre. Seguidament, l'enginyer d'Obres Públiques de Lleida, el senyor Luís Sánchez Ocaña y del Campo, va fer el primer dels parlaments de la jornada, tot recordant que, dels onze ponts que creuaven el Segre abans del conflicte bèl·lic, tan sols el de Seròs havia quedat, tot i que amb lleugers deterioraments, en peu. Amb la seva inauguració, la infraestructura lleidatana, començada l'any 1940, estrenava la restauració de les destroces generades per la guerra civil i oferia, gràcies a la tasca de recuperació del govern franquista, un avenç significatiu a la vida comercial de la ciutat i de la província de Lleida, restablint de nou i de forma oficial el tràfic entre els dos marges del riu Segre.

A continuació, el Ministre d'Obres Públiques va fer els tradicionals parlaments, fent palesa la importància que, per a la ciutat de Lleida, tenia la construcció d'aquesta nova infraestructura⁹⁵. Peña Boeuf, a més, va aprofitar l'ocasió per recordar que, amb l'obertura del nou pont sobre el riu Segre, es complia també un dels principis ideològics del règim en la construcció nacional del Nuevo Estado: qualsevol progrés local es convertiria també, i de forma automàtica, en un benefici per a la pàtria espanyola, en tota la seva amplitud. Aquests parlaments, doncs, a cavall entre la localitat més immediata i la globalitat de la construcció nacional, van posar el punt final a les paraules del Ministre, el qual va acabar amb el braç en alt i cridant un fort "¡Arriba España" i "¡Viva Franco!".

Tot seguit, Peña Boeuf va procedir a tallar una cinta especialment tenyida per a l'ocasió, amb els colors nacionals. Obria així i de forma oficial el trànsit sobre el nou pont. El Vicari General de la Diòcesi de Lleida, seguit pel president de la Diputació i l'alcalde de la ciutat, van ser el primer en passejar pel paviment de la nova infraestructura lleidatana.

Un cop inaugurat el pont, la comitiva d'autoritats civils, encapçalada pel Ministre d'Obres Públiques, es va dirigir cap a la Diputació provincial. Allí va rebre les peticions dels diferents col·lectius interessats, entre ells les Comunitats de Regants, que van expressar la necessitat urgent d'acabar les obres del pantà d'Oliana i regular així el riu Segre per assegurar els regs del Canal d'Urgell. El Ministre també va rebre la visita de la comissió de regants d'Aragó i Catalunya, que van voler interessar-se per l'estat actual del projecte de construcció del pantà de Santa Anna, que pretenia convertir en regables més de 18.000 hectàrees de terreny i que havia de començar a construir-se en breu.

95. Per conèixer detalladament les característiques tècniques, els temps i les inversions de l'execució del nou pont sobre el riu Segre, veure el diari *La Mañana* del dia 7 de maig del 1944. A trets generals, cal destacar que la longitud total del pont era de 151 metres de llarg, sense incloure la passarel·la d'accés, i 16 metres d'ample.

A continuació, la Sección Femenina va obsequiar el Ministre Peña Boeuf amb un present i una mostra de dances i balls tradicionals. La visita va posar el seu punt final amb “una calurosa salutació” per part del grup local de caçadors de muntanya.

Visita oficial del Ministre d'Obres Públiques

VISITA OFICIAL DEL MINISTRE D'OBRES PÚBLIQUES EL 1952		
1 Desplaçament de les autoritats fins a Cervera per recollir el Ministre	2 Aturada pels pobles de la província	3 Arribada a Lleida i rebuda institucional
4 Parada i desfilada militar	5 Salutacions a les autoritats locals	6 Acte institucional

Acte institucional

7 Lectura de l'acta	8 Parlaments	9 Col·locació de la medalla
10 Parlament		11 Reunió amb les comissions de treball

Diversos col·lectius d'agricultors i ramaders, conduïts per les principals autoritats locals i provincials de Lleida i personificades en el comissionat del Govern Interior de la Diputació, van decidir per unanimitat, en el ple del 31 de gener del 1952, atorgar la Medalla d'Or de la ciutat de Lleida i la província al Ministre d'Obres Públiques del règim franquista, el senyor Fernando Suárez de Tangil, també conegut com el comte de Vallellano.

La distinció, segons explica el diari La Mañana, tenia com a objectiu agrair la implicació del mandatari en les millores agrícoles i de regadiu de la província i reconèixer la feina feta en la construcció del pantà de Santa Anna, en la consolidació del pantà d'Aragó i Catalunya i en la millora de l'aprofitament de les aigües del riu Noguera Ribagorçana.

L'acte institucional de condecoració estava previst per al 12 de març d'aquell 1952. Era un dimecres i, a l'igual que en

l'última visita de Fernando Suárez de Tangil a la ciutat, plovia amb força. Es tractava d'una aigua de principis de primavera que, segons els agricultors de la zona, "valia el seu pes en or". El comte de Vallellano, en el seu càrrec de Ministre d'Obres Públiques del règim franquista, va arribar a primera hora del matí al límit de la província de Lleida. Ho feia provinent d'un llarg viatge institucional de deu dies a través dels quals havia visitat diverses ciutats catalanes, entre elles Reus, Tarragona, Poblet, Barcelona i, fins i tot, Puigcerdà i la Jonquera. Fins a la frontera provincial s'hi van desplaçar les principals autoritats del territori, entre les que destacaven el Governador Civil i el cap provincial del Movimiento, el senyor José Pagés Costart; el Governador Militar de la Plaça i la Província, el general Antonio Yuste Segura i el president de la Diputació de Lleida, el senyor Víctor Hellín Sol. Tots ells l'esperaven a Cervera amb la intenció de rebre'l amb els màxims honors i acompanyar la seva comitiva fins a la capital.

Així, segons narra el diari local i oficial del Règim, la comitiva institucional, al llarg del seu recorregut fins a la ciutat de Lleida i enmig d'apaludiments ciutadans, crits de "¡Franco, Franco, Franco!" i entonacions de l'himne nacional, va anar parant poble a poble. Cervera, Tàrrrega, Castellnou de Seana, Mollerussa i Belloch també van rebre aquell dimecres la visita del Ministre d'Obres Públiques i les autoritats territorials van aprofitar l'ocasió per traslladar al mandatari espanyol les principals preocupacions i inquietuds locals. Segons *La Mañana*, el comte Vallellano va ser informat, entre altres qüestions importants, de la necessitat d'accelerar les obres del Pantà d'Oliana i de la voluntat veïnal de tenir enllestides la carretera central de l'Urgell i la que havia d'unir Tàrrrega amb Solsona.

El viatge de la comitiva institucional acabava amb l'arribada del Ministre d'Obres Públiques a Lleida, on una multitud de persones desafiava la pluja i l'esperava a la plaça Paeria de la ciutat. Els veïns i veïnes allí concentrades, apremiades un cop més pel govern local a través de la premsa, i una nodrida representació de cada una de les poblacions que el Ministre havia anat visitant al llarg del seu trajecte fins a la capital lleidatana, aguardaven la seva arribada. Tots ells portaven pancartes que resumien, per una banda, la gratitud del poble al comte Vallellano i a Franco i, per l'altra, algunes de les principals peticions de la província. Són les següents:

- “Concediu aigua al canal d’Algerri i Balaguer”.
- “La comunitat de regants de la Llitera i Aitona ret homenatge al Ministre”.
- “Extensa i fèrtil zona d’Algerri espera construcció del canal de reg”.
- “Catorze pobles de les Baixes Garrigues, amb 10.000 hectàrees de terreny i 3.000 famílies, demanen que es faci ressó del canal que tant ha de beneficiar la comarca”.

A dos quarts de vuit de la tarda d’aquell dimecres de mitjans del mes de març, una representació de la companyia del regiment d’Infanteria dels Caçadors de Muntanya, formant i portant una gran bandera espanyola, retien homenatge al Ministre d’Obres Públiques, amb la interpretació musicada de l’himne nacional. A la porta del Palau de la Peria, les principals autoritats locals i provincials del territori esperaven la seva arribada. Va ser l’alcalde de la ciutat, el senyor Blas Molta Pinto, qui va oferir, en nom de la ciutat de Lleida, la benvinguda institucional al comte Vallengano. L’acompanyaven els crits de “¡Presente!” i els càntics de “¡Franco, Franco, Franco!” que, segons el diari La Mañana, no van deixar de sonar durant tot l’acte de benvinguda. Abans de pujar al saló de plens, la companyia de Caçadors de Muntanya va desfilar per la plaça Paeria en honor a Fernando Suárez de Tangil i a les autoritats presents i ja, des de dalt del Palau, el Ministre d’Obres Públiques va oferir al públic allí concentrat un petit parlament, mostra d’agraïment i gratitud.

Els aplaudiments i els crits de “¡Franco, Franco, Franco! van posar el punt final al primer dels parlaments de la jornada i van donar pas a l’acte institucional de condecoració. La taula presidencial del saló de plens del Palau de la Peria estava presidida, entre altres autoritats, pel Minsitre Vallellano; el bisbe de Lleida, el Doctor Aurelio del Pino Gómez; el Governador Civil i cap provincial del Movimiento, el senyor José Pagés Costart; l’alcalde de la ciutat, Blas Mola Pinto i el subsecretari d’Obres Públiques.

El secretari de la corporació municipal va ser l’encarregat de donar el tret de sortida amb la lectura de l’acta que, celebrada amb data del 31 de gener del 1952, acordava concedir, per unanimitat, la Medalla d’Or de la ciutat i la província al Ministre d’Obres Públiques, el senyor Fernando Suárez de Tangil.

A continuació, el Governador Civil, des de la taula presidencial, va oferir un discurs d'agraïment en nom de la província de Lleida, beneficiària, segons ell, de les realitzacions que el Caudillo, a través de la figura del Ministre, havia realitzat en benefici de les terres de lleida, a les que ell representa. El màxim mandatari de la província va aprofitar, a més, per recordar la inscripció que hi havia gravada sobre la medalla concedida al Ministre d'Obres Públiques: "Lleyda terra beneyta poblada de lleialtat". Són les paraules pronunciades per un monarca, molts anys enrere, en visitar la ciutat de Lleida i que ara serveixen també per expressar la gratitud de les terres lleidatanes al Règim franquista. Un règim que, segons les paraules del mandatari, era "una espasa resorgida i compacta en la unitat del destí i en allò Universal". Amb aquesta condecoració, va acabar, el Govern de la ciutat no només vol mostrar el seu agraïment al Minstre i a Franco, sinó també la seva fidel adhesió al Règim.

A continuació, l'homenatjat també va pronunciar unes paraules. Un discurs ple de referències literàries, a través del qual va aprofitar per agrair la condecoració i va prometre que el pantà d'Oliana estaria construït l'any 1953.

Un cop acabat l'acte institucional, i segons exposa el diari La Mañana, el Ministre d'Obres Públiques, el senyor Fernando Suárez de Tangil, es va reunir amb les diverses comissions provincials presents a l'acte, les quals van aprofitar per expressar-li el seu suport i per exposar-li les principals problemàtiques del territori. Acte seguit, el comte Vallellano va dirigir-se a l'estació de Lleida, on va agafar el tren per desplaçar-se fins a Madrid, després de gairebé dues setmanes en terres catalanes.

Visita oficial de Manuel Fraga Iribarne a la ciutat de Balaguer

VISITA OFICIAL DE FRAGA A LA CIUTAT DE BALAGUER EL 1968		
1 Arribada en cotxe	2 Missa	3 Arribada a la Fira de Sant Miquel
4 Salutacions a les autoritats locals	5 Signatura del llibre	6 Visita per les instal·lacions
7 Arribada en cotxe al Parador Nacional	8 Visita de les instal·lacions	9 Atenció als mitjans i parlaments
10 Arribada al Sant Crist	11 Visita de les instal·lacions	12 Donació de l'obsequi i signatura del llibre de la ciutat
13 Descobriments de la placa commemorativa		14 Entrega de guardons

Eren exactament les dotze del migdia quan, enmig de les celebracions de la festivitat lleidatana de Sant Miquel, un jove Manuel Fraga Iribarne, llavors Ministre d'Informació i Turisme del Govern de Franco, acompanyat també d'un jove Pío Cabanillas, en aquella època subsecretari de l'equip departamental de la mateixa cartera, arribaven a terres ponentines. Ho feien enmig d'una gran expectació ciutadana i en una visita de caràcter protocolari que tenia com a objectiu principal participar en la inauguració del "Conde Jaime de Urgel", el nou Parador Nacional de la ciutat de Balaguer. Per la tarda, i un cop celebrat el dinar de rigor i la missa en honor als mandataris, les dues autoritats espanyoles es traslladarien en cotxe fins a la capital del Segrià, amb el propòsit institucional de visitar la tradicional Fira de Sant Miquel de la ciutat de Lleida.

"Al Ministre Fraga Iribarne", assegurava l'edició del diari La Mañana d'aquell 29 de setembre de l'any 1968, "li queden molts pocs racons de la província de Lleida per conèixer". Ja havia visitat amb anterioritat el Pirineu lleidatà i la ciutat de Cervera i, tal i com recordava el rotatiu aquell matí, tan sols li mancava Balaguer. Fins a la capital de la Noguera, doncs, i acompanyat de Pío Cabanillas i d'altres autoritats franquistes,

es va traslladar aquell dissabte de finals de setembre per fer els honors institucionals al nou Parador Nacional de la ciutat de Balaguer, el “Conde Jaime de Urgel”.

Una nodrida representació d'autoritats locals i provincials aguardava, tocades les dotze del migdia a la plaça del Sant Diumenge de la ciutat, l'arribada del Ministre d'Informació i Turisme, el senyor Fraga Iribarne, i el subsecretari del seu Departament, el senyor Pío Cabanillas. Acompanyant el Governador Civil i també cap provincial del “Movimiento”, José María Martínez Val, s'hi podien veure, entre molts altres, el Governador Militar accidental, el coronel Ortego Grahit, el president de l'Audiència Nacional espanyola, el senyor Capell i el Delegat Provincial del Ministeri d'Indústria, don Francisco Ferrer. Després de saludar les autoritats, Fraga Iribarne i Pío Cabanillas van rebre, de forma simbòlica i de la mà de l'alcalde de la ciutat, el senyor Andreu Viola, les claus del nou Parador Nacional de la ciutat.

Acte seguit i tal com resava el programa protocolari d'aquell dissabte de finals del mes de setembre, la comitiva de mandataris es va traslladar al santuari del Sant Crist de Balaguer, un dels monuments més característics i “més íntimament lligats a la història” de la comarca de la Noguera. Allí els esperava el Bisbe d'Urgell i el també copríncep d'Andorra, el Doctor Ramón Iglesias Navarri qui, acompanyat d'altres autoritats civils i religioses, va conduir els dos representants del govern franquista a fer una visita pel monestir, construït el segle XII i situat en un turó amb privilegiades vistes sobre la ciutat de Balaguer. Durant el recorregut, les autoritats van fer una parada a la cambra on descansa la figura del Sant Crist i van convidar Manuel Fraga i Pío Cabanillas a resar-li una oració. A continuació, les dues autoritats van signar el llibre d'honor de la ciutat.

El programa marcava que la següent visita seria al Castell Feudal dels Comtes d'Urgell, una notable edificació de l'any 897, sota les explicacions de Tarragó Pleyan i de l'arquòleg local, que va explicar sobretot el recent descobriment de les muralles i del jaciment, descobriment d'alt contingut històric. Al mateix lloc, el Ministre Fraga Iribarne va ser condecorat amb la Medalla dels Comtes de la ciutat.

Realitzats els parlaments i el desplegament d'una placa commemorativa al senyor Tarragona, per part de la seva emocionada vídua, el Ministre de Turisme i Informació, acompanyat per la comitiva d'autoritats diverses i pel director del Parador Nacional, van fer una visita pel complex hoteler,

amb capacitat per a 117 persones, d'un cost de 35 milions de pessetes, amb pintures de reconeguts artistes lleidatans i fins i tot una de Salvador Dalí.

Posteriorment, i ofert per Fomento de Balaguer, es va celebrar un dinar en honor a Fraga Iribarne. Al finalitzar aquest, la comitiva d'autoritats civils i religioses va celebrar una missa vespertina en honor al Ministre Fraga a la Col·legiata de Santa Maria.

Visita oficial a Balaguer (fàbrica Safyc) del Ministre de Comerç el 1968

VISITA DEL MINISTRE DE COMERÇ A LA FÀBRICA SAFYC DE BALAGUER EL 1968		
1		
Inauguració de la Fira de Lleida	2	
	Visita a Albesa	
Visita a la fàbrica Safyc		
3	4	5
Rebuda institucional a l'empresa Safyc de Balaguer	Visita per les instal·lacions de la fàbrica	Tast de productes locals

Després de visitar la capital i inaugurar la Fira de Sant Miquel de la ciutat de Lleida, amb més de 800 firmes expositòries i prop de 30.000 metres quadrats de superfície exhibida, el Ministre de Comerç, el senyor Faustino García Moncó, va aprofitar la seva estada a la província per saludar el poble d'Albesa i reunir-se amb els principals empresaris agrícoles de la zona de Ponent: Lleida, va assegurar el mandatari, ciutat agrícola per excel·lència, encara "té molt per fer i molt per dir en el sector agrícola". García Moncó posava així de manifest el desenvolupament econòmic que el Règim franquista va experimentar durant els anys 60 del segle XX, generant un canvi econòmic i sociològic important, a través sobretot de l'abolició del període autàrquic i de la planificació intervencionista. Espanya apostava ara per potenciar una planificació econòmica de caire liberal i obrir les empreses als mercats internacionals.

Després de la visita al municipi d'Albesa, a la comarca de la Noguera, el Ministre de Comerç, García Moncó, va traslladar-se a Balaguer, també a la Noguera. Allí, rebut per

les màximes autoritats locals i provincials i pels dirigents de l'empresa Safyc, una de les firmes locals més importants del sector agrícola espanyol, el Ministre va visitar les instal·lacions de l'empresa, tal com també farien més tard Manuel Fraga Iribarne i Pío Cabanillas⁹⁶.

Així doncs, aquell matí del 18 de setembre de l'any 1968, el Ministre de Comerç, el senyor Faustino García Moncó, acompanyat del Governador Civil de la província de Lleida i cap provincial del Movimiento, el senyor Martínez Val, així com alts funcionaris del departament ministerial i el subcap provincial del Departament, el senyor Gías Jover, entre altres, visitarien les instal·lacions de l'empresa Safyc de Balaguer.

A la seva arribada a la factoria balaguerina, la comitiva de García Moncó va ser rebuda per un sèquit d'autoritats locals. Destacaven, entre elles, l'alcalde de la ciutat i diputat provincial, el senyor Viola; el capità general de la Guàrdia Civil, el senyor Álvarez i el conseller delegat de Safyc, el senyor Emilio Merín Mora, acompanyat per diversos directors i consellers de l'empresa. Després de les presentacions oportunes, el grup, liderat pel conseller de l'empresa, va acompanyar el Ministre per les diferents seccions de la fàbrica: els embasats, l'almívar, els suc, la maquinària utilitzada i els mètodes de producció, entre altres. Segons detalla el diari La Mañana, entre les converses mantingudes durant la visita, el conseller delegat va explicar a la comitiva les possibilitats d'exportació de la fruita lleidatana al Japó.

Finalment, el Ministre va visitar els menjadors i va poder tastar algun dels productes comercialitzats per la fàbrica, així com un suc de fruites recentment llançat al mercat.

96. El fons fotogràfic Porta recull, amb tot luxe de detalls, aquest últim esdeveniment, però obvia la visita del mandatari espanyol a la Fira de Sant Miquel de Lleida i al poble d'Albesa.

Visita oficial del Director de la Guàrdia Civil el 1970

VISITA OFICIAL DEL DIRECTOR DE LA GUÀRDIA CIVIL EL 1970		
1 Rebuda per les autoritats	2 Visita i revista per les instal·lacions de la Guàrdia Civil	3 Visita al nou edifici de la Guàrdia Civil

Per primera vegada des que era director del cos de la Guàrdia Civil de l'Estat franquista, el tinent general Luís Díez Alegría visitava, provinent de Barcelona, la ciutat de Lleida. Ho feia a finals del mes de juny de l'any 1970 i després de dispensar les seves funcions institucionals a Barcelona. Puntualment, a dos quarts de dotze del migdia, Díez Alegría era rebut, d'una banda, pel governador militar i general en cap de la Divisió de Muntanya d'Urgell, el senyor Adolfo García Calvo i, de l'altra, pel comandant segon de la Guàrdia Civil, el senyor Soria. Després d'una primera i breu visita protocol·lària per les instal·lacions lleidatanes de la Guàrdia Civil, el Governador Civil de la ciutat, el senyor José Aparicio Calvo Rubio, el president de la Diputació de Lleida, el senyor José María Razquín i el tinent d'alcalde, el senyor Lluís Pinies, van arribar a les dependències per saludar el Tinent General.

Un cop fetes les salutacions protocol·làries, la comitiva, formada per autoritats civils i militars, va aprofitar per passar revista a la secció lleidatana de la Guàrdia Civil. A continua-

ció, i seguint el programa previst, el Director General es va interessar per les diverses dependències policials, comprovant el funcionament dels mitjans i l'estat de les seves instal·lacions.

Més tard, els alts càrrecs de la Guàrdia Civil, ara ja sense autoritats civils, van ser traslladats a la zona, cedida per l'Ajuntament de Lleida, on més tard seria ubicada la nova Caserna Comandància de la Guàrdia Civil lleidatana. Allí, les autoritats van mostrar a Díez Alegría els detalls del que seria el nou edifici, situat al barri del Secà de Sant Pere i operatiu encara a dia d'avui. Acte seguit, el Director General es va traslladar a diverses localitats de la província, amb l'objectiu de visitar els diverses casernes de la Guàrdia Civil de la província.

La visita protocolària va posar el punt final amb un dinar de germanor.

PRESES DE POSSESIÓ I ACTES DE COMIAT

Presa de possessió del Bisbe de Lleida, Aurelio del Pino Gómez, el 1947

ARRIBADA DEL NOU BISBE EL 1947		
1 Passeig del Bisbe per l'estació de trens, envoltat de gent	2 Parlaments de benvinguda	3 Passeig per l'estació amb les autoritats
4 Fotografies grupals		5 Passeig per la ciutat

Les fotografies del fons Porta i el diari *La Mañana* recullen moments diferents de la presència del Bisbe de Lleida, Aurelio del Pino Gómez, a la ciutat. Per una banda, les imatges fotogràfiques mostren el moment de l'arribada del prelat a l'estació de trens, envoltat de les més altes autoritats locals i d'una presència destacada de veïns i veïnes de la ciutat, mentre que, per l'altra, el diari exposa els actes de celebració de la seva presa de possessió com a nova autoritat religiosa de la Diòcesi de Lleida.

Segons informa el diari *La Mañana*, el 18 d'octubre del 1947, dia abans de la presa de possessió com a Bisbe de la ciutat, el saló de sessions del Palau de la Paeria va tenir lloc “una solemníssima sessió de l'Excelentíssima Corporació Municipal amb motiu de l'entrega i la lectura de la Bula [pontifícia] de nomenament del nou Prelat”⁹⁷. Es tracta, segons el rotatiu, d'una antiga tradició que té com a objectiu comunicar a la Corporació Municipal de la ciutat, a mode de cortesia, la designació d'un nou Bisbe.

97. Per més informació sobre la Bula, veure l'edició del diari *La Mañana* del dia 19 d'octubre del 1947 (pàgina 5).

Al dia següent, a tres quarts d'onze del matí, totes les campanes de les parròquies i les esglésies de la diòcesi de Lleida anunciaven la celebració de la solemne presa de possessió de l'Excel·lentíssim i Reverendíssim Bisbe de Lleida, el Doctor don Aurelio del Pino Gómez. La sala capitular de la Catedral de Lleida va acollir la cerimònia que, sense la presència del Bisbe (que arribaria a la ciutat amb uns dies de retard), va començar amb el recital de dues lectures que li donaven a Aurelio del Pino Gómez els poders del Papa Pius XII per a la possessió i l'exercici del nou càrrec.

Acabades les lectures dels dos documents de designació, el *Cabildo* va baixar de la sala capitular fins a l'església de la Catedral, on va tenir lloc una processó per l'interior del temple, precedida per la Creu Alçada i formada per les més altes autoritats religioses i civils de la província de Lleida. En arribar al previsteri, el bicari del temple va prestar, en nom del Doctor don Aurelio del Pino Gómez, el jurament de fidelitat davant dels Sants Evangelis. A continuació es va cantar un Te-Deum en acció de gràcies (un dels primers himnes cristians, probablement compostat durant la primera meitat del segle IV).

Finalment, les autoritats religioses i civils es van dirigir al Seminari Conciliar, on a partir d'ara tindria la seu el nou Prelat de la Diòcesi de Lleida. Amb tota solemnitat i davant dels presents, el Doctor don Amadeo Colom va pronunciar les següents paraules:

Amb aquests actes acaba de prendre possessió canònica reial, corporal i actual d'aquesta Santa Església i Bisbat de Lleida, l'Excel·lentíssim i Reverendíssim senyor doctor don Aurelio del Pino Gómez, al qual li desitgem llarguíssims i fructuosíssims anys d'actuació episcopal (*La Mañana*, 16 d'octubre del 1947).

L'arribada del bisbe don Aurelio del Pino Gómez a la ciutat va tenir lloc el diumenge 19 d'octubre del 1947. A dos quarts de nou d'aquell matí, un tren, especialment posat per la direcció de la R.E.N.F.E, sortia de Saragossa en direcció a Lleida. En ell hi viatjava el nou Bisbe de Lleida, acompanyat de les màximes autoritats segovianes (representant el Cabildo d'aquella Catedral) i de les quatre rames d'Acció Catòlica. A l'estació del Tormillo, la primera parada de la ruta Saragossa-Barcelona, una representació del Cabildo de la Catedral de Lleida esperava el Prelat i se sumava al viatge fins a

la capital. A la una del migdia, el comboi religiós arribava al poble d'Almacelles, el qual li va oferir el cant del Te-Deum i un nen i una nena li van llegir dues composicions redactades especialment per l'ocasió. Allí, la comitiva va dinar.

A la una de la tarda, un tren especial va recollir el Bisbe i les autoritats i els van portar fins a Lleida, on l'esperava una ciutat engalanada amb flors i banderes de les diferents accions catòliques. A la seva arribada, es va cantar l'himne nacional i el "Virolai". La comitiva va recórrer els carrers de la ciutat, des de la plaça Berenguer IV fins a la Catedral, on es va tornar a entonar un altre Te-Deum i el nou Bisbe de la ciutat de Lleida, don Aurelio del Pino Gómez, va oferir un parlament als fidels, a través del qual "va agrair profundament la cordial rebuda que se li havia dispensat".

Acte de presa de possessió de l'alcalde Blas Mola i del nou president de la Diputació, Víctor Hellín (3 de febrer del 1952)

ACTE DE PRESA DE POSSESIÓ DE L'ALCALDE BLAS MOLA I DEL PRESIDENT DE LA DIPUTACIÓ, VÍCTOR HELLÍN EL 1952

Acte de presa de possessió de l'alcalde

1	2	3	4
Lectura de l'acta d'aprovació de la presa de possessió	Jurament del càrrec	Entrega del bastó de comandament	Parlaments

Acte de presa de possessió president de la Diputació

5	6	7	8
Lectura de l'acta d'aprovació de la presa de possessió	Jurament del càrrec	Entrega del collar distintiu del càrrec	Parlaments

Després de set anys com a paer en cap de la ciutat, el fins ara president de la Cambra Oficial Sindical Agrària i destacat membre de la Falange espanyola, el senyor Víctor Hellin, era designat pel Ministeri de Governació com a nou president de la Diputació de Lleida. El substituïa al capdavant del consistori local, l'excombatent i també membre de FET-JONS i del Caliu llerdenc, el senyor Blas Mola Pinto⁹⁸. Totes dues investidures van tenir lloc el dissabte 3 de febrer de l'any 1952, al Palau de la Paeria i a la Diputació de Lleida, respectivament.

Així doncs, en primer lloc, a les dotze del migdia, el saló de sessions del Palau de la Paeria de Lleida acollia la cerimònia de proclamació del nou alcalde de la ciutat de Lleida, el senyor Blas Mola Pinto. Al capdavant del solemne acte hi havia, entre altres autoritats destacades, el Governador Civil, el senyor José Pagés Costart, encarregat de dur a terme la presa de possessió, i el bisbe de la Diòcesi, el doctor Aurelio del Pino Gómez⁹⁹.

Va ser el secretari de la corporació l'encarregat d'obrir l'acte d'investidura. Ho va fer amb la lectura de l'ordre del Ministeri de Governació, que nomenava com a nou alcalde de la ciutat de Lleida, el senyor Blas Mola Pinto. A continuació, el senyor José Pagés, Governador Civil i cap provincial del Moviment, va prendre el jurament del càrrec al nou alcalde:

Jures per Déu i per Espanya guardar lleialtat al Cap de l'Estat, guardar i defensar els interessos del municipi, mantenir la seva competència i ajustar la vostra conducta a la dignitat del càrrec? (La Mañana,

El nou paer en cpa, amb la mà recolzada sobre els Sants Evangelis va contestar: "Sí, ho juro". "Si així ho feu", va contestar al màxim representant de la província, "que Déu i Espanya us ho premiïn i sinó, que us ho demandin".

98. Per conèixer la biografia de Blas Mola i Víctor Hellin, veure l'edició del diari *La Mañana* del dissabte 2 de febrer del 1952.

99. Les fotografies del fons Porta il·lustren tan sols la sessió d'investidura de l'alcalde de la ciutat, el senyor Blas Mola Pinto. El dia 5 de febrer del 1952, el diari *La Mañana* publica un recull d'aquestes imatges.

A continuació, el senyor Pagés va col·locar la banda de regidor a Blas Mola i li va fer entrega, enmig de grans aplaudiments, del bastó de comandament de la ciutat. Fet això, la primera autoritat governativa va pronunciar un eloqüent discurs de comiat a Víctor Hellín, que deixava el càrrec d'alcalde de la ciutat, i de benvinguda a Blas Minto, que prenia el seu relleu.

Amb un ¡Arriba España! i una “enorme ovació” per part del públic assistent, el Governador Civil va tancar el seu parlament i va donar pas a les paraules del ja nou alcalde de la ciutat de Lleida. Blas Mola Pinto, amb un solemne discurs d'agraïment, va prometre fer un “esforç enorme” i posar “tota la voluntat i tot el cor” per estar a l'alçada de les circumstàncies que l'havien portat a ocupar l'alcaldia de la capital del Segrià.

Una hora més tard i a la Diputació de Lleida, el senyor Víctor Hellín prenia possessió com a nou cap de la corporació provincial de la ciutat. Amb un esquema ritual similar a acte de presa de possessió de l'alcalde, el secretari de la Diputació, Lluís Abadal Corominas, a qui acompanyaven les mateixes jerarquies i autoritats que havien presenciat la sessió anterior, va llegir l'Ordre del Ministeri de Governació, per la qual es nomenava president de la corporació provincial al senyor Víctor Hellín Sol. A continuació, el Governador Civil va prendre el jurament institucional i el nou president de la Diputació de Lleida, amb les mans posades sobre els Sants Evangelis, va contestar, com també ho havia fet Blas Mola una hora enrere, amb un “Sí, ho juro”. Seguidament i “enmig de grans i prolongats aplaudiments”, el senyor Pagés va imposar a Hellín el collar distintiu del seu nou càrrec. La sessió d'investidura va continuar amb els parlaments del Governador Civil, José Pages, i del ja nou president de la Diputació de Lleida, el senyor Víctor Hellín.

Acabat l'acte, el nou president de la corporació es va reunir amb els funcionaris provincials. El secretari de la Diputació va presentar-los un a un i va pronunciar unes frases de presentació i de lleial col·laboració al servei dels interessos de la província. Allí van fer el jurament institucional els quatre nous regidors i van ser designats els tinentes d'alcalde de la ciutat, les comissions informatives i les delegacions.

Cerimònia de possessió del nou Governador Civil de Lleida a la Paeria, José Aparicio Calvo-Rubio el 1970

CERIMÒNIA DE POSSESIÓ DEL NOU GOVERNADOR CIVIL DE LLEIDA A LA PAERIA JOSÉ APARICIO CALVO RUBIO EL 1970		
1 Arribada al Palau de la Diputació	2 Parlaments de les autoritats	3 Entrega del bastó de comandament
4 Parlament del Governador Civil	5 Parlament de les autoritats	6 Arribada al local provincial del Movimiento
7 Parlament de les autoritats		8 Parlament del Governador Civil

Provinent de terres andaluses i sota l'atenta mirada de les més altes institucions locals i provincials, acompanyat de camarades, col·legues, companys i amics diversos, José Aparicio Calvo Rubio va prendre possessió, el 6 de febrer del 1970, del seu nou comès institucional. I ho va fer per partida doble. A les 13:00 h. de la tarda d'aquell divendres de principis dels anys 70, se l'esperava al Saló del Tron del Palau del Govern Civil de la ciutat, on pendria possessió del seu càrrec de Governador Civil de la ciutat de Lleida. Mitja hora més tard, a les 13:30 h, el local de la Falange acolliria el seu nou nomenament com a cap provincial del "Movimiento".

José Aparicio Calvo Rubio, que havia arribat el dia abans a la ciutat de Lleida provinent d'Andalusia, va comparèixer puntualment al Palau del Govern Civil. Després d'unes càlides paraules de benvinguda i agraïment, pronunciades pel president de la Diputació de Lleida, el senyor José María Razquín; el Director General de l'Administració Local, el senyor Ibarra, va fer entrega, entre els afectuosos aplaudiments del públic assistent, a José Aparicio Calvo Rubio del bastó de comandament de la ciutat, símbol flamant del seu nou comès institucional.

Seguidament, Aparicio Calvo Rubio, ja com a nou Governador Civil de Lleida, va expressar unes paraules d'agraïment, promentent una entrega i dedicació total a la ciutat, "fins a l'ex-tenuació", si fes falta. "No he vingut a fer de governador, sinó a ser-ho", va assegurar davant de l'atenta mirada de les autoritats i dels periodistes allí presents. Un aplaudiment de gairebé un minut de durada, segons publicava aquell 7 de febrer del

1970 el diari *La Mañana*, va tancar el parlament del nou Governador Civil de la ciutat de Lleida. Per clausurar l'acte institucional, el Director General de l'Administració local, "representant per primera vegada al Ministre de Governació", va tornar a proferir unes paraules, aquest cop de record a l'anterior Governador Civil, el senyor Martínez Val.

Mitja hora més tard, el local provincial del "Movimiento" acollia una nova cerimònia institucional de benvinguda i càlida acollida. Sota una gran creu de la Falange espanyola escolpida a la paret i davant dels micròfons de diversos mitjans de comunicació locals i nacionals, el nou Governador Civil de Lleida tornava a rebre grans mostres de suport i agraïment. Aquest cop, el subcap provincial del "Movimiento", el senyor Gías Jover, va ser l'encarregat de pronunciar el discurs protocolari i d'oferir a José Aparicio Calvo Rubio la possessió del nou càrrec. Unes altres paraules del nou cap provincial del Movimiento van servir per tancar els actes de la seva presa de possessió.

Acte de comiat del Governador Civil José Aparicio Calvo-Rubio de presa de possessió de Miguel Brea Ferrer el 1974

ACTE DE COMIAT DEL GOVERNADOR CIVIL JOSÉ APARICIO CALVO RUBIO I DE PRESA DE POSSESIÓ DE MIGUEL BREVA FERRER EL 1974

1	2	3	4
Rebuda institucional i viatge fins a Lleida	Acte institucional	Parlaments	Donació de la placa commemorativa

Com a complement al capítol de cessaments i dimissions que es venien produïnt en les últimes setmanes, el diari “Ya” publicava, el 7 de novembre del 1974, en la seva columna d’informació política i “a mode de rumor i pre-notícia”, un llistat amb els possibles nous governadors civils d’un total de nou capitals de província. Entre els escollits, hi havia el senyor Miguel Breva Ferrer, un advocat de l’Estat que figurava com a presumible candidat per a ocupar el càrrec de màxima autoritat de la ciutat de Lleida.

El 9 de novembre d’aquell mateix any, el Consell de Ministres, reunit al Palau del Pardo de Madrid, conegut centre neuràlgic de les grans decisions polítiques del moment, feia efectiu el nomenament dels nou nous governadors civils i caps provincials del “Movimiento” (de Tenerife, Guipuzkoa, Bizkaia, Oviedo, Girona, Ourense, Segòvia, Saragossa i, evidentment, de la ciutat de Lleida). El fins ara màxim mandatari de la província, el senyor José Aparicio Calvo Rubio, deixava el seu càrrec a mans de Miguel Breva Ferrer, un experimentat jurista nascut a Castelló de la Plana l’any 1940, advocat de l’Estat i membre actiu del Consell Provincial del “Movimiento”.

Dues setmanes després d’aquesta designació institucional a la capital espanyola, concretament el dissabte 23 de novembre de l’any 1974, en un acte solemne d’investidura al Palau de la Paeria de Lleida, el senyor Miguel Breva Ferrer, provinent de Castelló de la Plana, prenia possessió de la seva nova comesa. Ho feia al mateix temps que José Aparicio Calvo Rubio deixava la seva plaça a l’ajuntament de la capital del Segrià i passava a ocupar la mateixa direcció administrativa, aquest cop, però, a la ciutat de Múrcia.

Aquell matí de finals de novembre del 1974, una nodrida representació d’autoritats lleidatanes, entre els que figuraven, segons publicava el diari La Mañana, nombrosos membres de la prefectura Provincial del “Movimiento”, es van traslladar al límit de la província entre Lleida i Aragó, per rebre don Manuel Breva Ferrer i acompanyar-lo durant l’últim tram del seu viatge fins a la capital, on hi havia previst celebrar un doble acte protocolari. Per una banda, estava previst que el castellonec Breva Ferrer havia prengué possessió com a nou Governador Civil de Lleida, mentre que, de l’altra, José Aparicio Calvo-Rubio deixava el càrrec per anar a ocupar una altra comesa similiar a la ciutat de Múrcia.

Així doncs, un abarrotat saló de Trons del Govern Civil de

Lleida va acollir, un matí de finals de novembre, la presa de possessió, “solemne i emotiva”, del nou governador civil i cap provincial del Movimiento. Miguel Brea Ferrer entrava com a primera autoritat civil de la ciutat, mentre que José Aparicio Calvo Rubio s’acomiadava d’un càrrec que havia ocupat des del 1970. Segons informa el rotatiu del règim, entre els mandataris locals i espanyols que van assistir a l’acte d’investidura i comiat, hi havia el director general de l’Administració Local, el senyor Juan Díaz Ambrona (casualment company de promoció en la carrera d’advocats de l’Estat de Brea Ferrer), el Ministre de Governació i el delegat nacional d’Acció Política i Participació, Manuel Melero Pascual, i el secretari General del Movimiento.

El fins ara governador civil de la ciutat de Lleida, el senyor José Aparicio Calvo Rubio, va obrir el torn dels parlaments. En un tó certament èpic, el futur Governador Civil de Múrcia va explicar que és necessari que, per higiene personal i institucional, els homes canviïn de posició, mentre que les institucions, pals de pallers del Règim, s’han de mantenir fermes i estables. Després d’enumerar les qualitats del nou cap provincial i valorar els mèrits de les terres i les gents que ara l’acollien, Aparicio Calvo-Rubio va demanar als assistents que oferissin a Miguel Brea Ferrer la mateixa col·laboració que ell havia rebut i, va assegurar, per coneixement propi, que així seria.

Seguidament, Miguel Brea Ferrer, ja com a nou Governador Civil de la ciutat de Lleida, va prendre el torn de paraula. Els seus primers parlaments van ser de “gratitud” a totes aquelles persones i institucions que, enumerades una a una, havien fet possible la seva designació com a principal representant polític de la ciutat. Brea Ferrer també va aprofitar per agrair el que, per ell, era tot un “honor”: destinar-lo a la província de Lleida, com a màxim responsable civil, per servir a l’Espanya franquista. “Jo vinc a la ciutat de Lleida”, assegurava en el seu discurs d’investidura, reproduït pel diari La Mañana, “amb una enorme voluntat de servei”. Arribo, continuava, “a una ciutat amb enormes llaços amb Castelló (la seva ciutat natal), entre els que va destacar, per sobre de tot, “la identitat ètnica, cultural i idiomàtica entre les dues províncies” germanes. Brea Ferrer es va oferir a tots els lleidatans i va mostrar la màxima fidelitat al Règim franquista, que l’havia designat.

L’acte de possessió va posar el seu punt final amb les paraules del director Provincial de l’Administració Local, el senyor Díaz Ambrona, qui va qualificar de “trascendent per a la

província” de Lleida l’esdeveniment protocolari que s’estava celebrant a la ciutat en aquell matí de finals del mes de novembre. Díaz Ambrona va alabar professional i persolament José Aparicio Calvo-Rubio i Miguel Breva Ferrer, els governadors sortint i entrant i va animar tothom, com a “poble espanyol”, a recolzar la nova figura del nou governador civil, màxim representant de l’Estat a la província de Lleida.

El diari La Mañana no explica més enllà dels parlaments institucionals, però les fotografies recollides en el fons Porta i Mesalles ens mostren com les autoritats, acompanyades, aquest cop, per les seves senyores i recollides en una sala del Govern Civil, van oferir una placa commemorativa a la nova i màxima autoritat de la ciutat, Miguel Breva Ferrer. L’esdeveniment, ara sí, va posar el seu punt final amb unes fotografies grupals davant d’una insígnia distintiva en homenatge al “Cap de l’Estat i Generalíssim dels Exèrcits, l’Excel·lentíssim Senyor Don Francisco Franco Bahamonde”.

BANQUETS HOMENATGE (1951)

Banquet homenatge al Governador Civil de Lleida, José Carrera Cejudo el 1951

BANQUET HOMENATGE AL GOVERNADOR CIVIL JOSÉ CARRERA CEJUDO EL 1951		
1 Preparatiu	2 Parlaments de les autoritats	3 Entrega de l’obsequi
4 Parlaments Governador		5 Parlaments autoritats

El xalet municipal dels Camps Elisis de Lleida va acollir, el 28 d’abril del 1951, un banquet que, a càrrec dels enginyers i arquitectes de la província, volia retre homenatge al Governador Civil, José Carrera Cejudo. L’objectiu de la trobada era fer una “petita i senzilla” ofrena a Cejudo, actual Governador Civil de la ciutat i enginyer de professió condecorat, de la mà directa de Francisco Franco, amb la Creu de l’Ordre del Mèrit Civil.

Després d’un dinar col·lectiu i de confraternització, ubicat a les instal·lacions dels Camps Elisis de la ciutat de Lleida, els comensals presents a l’acte, majoritàriament homes, van poder

escoltar els parlaments efectuats per part de les autoritats. En primer lloc, l'enginyer en cap i cap del districte forestal de Lleida va agrair als presents la seva implicació en l'homenatge i fa felicitar, amb distingides paraules, el Governador Civil per la seva feina feta. Entre grans aplaudiments, els presents van fer entrega a l'homenatjat José Carrera Cejudo d'un "artístic pergamí de felicitació i afecte", dedicat pels enginyers i arquitectes provincials presents a la sala.

La resposta de Cejudo als seus "companys i amics" va servir per alabar la tasca feta per aquelles persones que havien ajudat a aixecar, amb les seves pròpies mans, l'Espanya franquista i "nuestra querida Lérida, un pedazo de España". En acabar l'acte i les infinites mostres de suport, els presents van poder visitar les immediacions dels Camps Elisis, observant la tranquil·litat del paratge lleidatà i visitant, finalment, una exposició forestal, situada al Coto Forestal Francisco Franco.

MEDALLES D'OR

Acte de concessió de la Medalla d'Or a l'ex Governador Civil de la ciutat de Lleida, José Aparicio Calvo-Rubio

ACTE DE CONCESSIÓ DE LA MEDALLA D'OR A JOSÉ APARICIO CALVO-RUBIO

1	2	3	4
Lectura de l'acta que aprova l'entrega de la Medalla d'Or de la ciutat i la província	Parlaments	Col·locació de la medalla	Parlaments

El Saló d'Actes de la Diputació Provincial de Lleida va acollir, el 10 de maig del 1975, l'acte de concessió de la Medalla d'Or a José Aparicio Calvo-Rubio, Governador Civil de la ciutat entre el 1970 i el 1974 i pregoner de les Festes Majors de l'any de la seva condecoració honorífica.

Presidit per l'actual Governador Civil de Lleida, Manuel Brea Ferrer i amb la presència de les màximes autoritats locals i provincials de l'època, l'acte honorífic de distinció va començar amb la lectura de l'acta que contenia la moció aprovada per les autoritats que havien coincidit en concedir la Medalla d'Or Provincial a José Aparicio Calvo-Rubio.

Aquella jornada d'homenatge institucional, que ompliria el Palau de la Diputació de gom a gom, va començar amb la lectura de l'acta que contenia la moció que aprovava la concessió de la Medalla d'Or Provincial a Calvo-Rubio. A continuació, el president de la Diputació de Lleida va pronunciar uns parlaments de gratitud i admiració cap l'ex mandatari lleidatà i actualment màxima autoritat de la província de Múrcia. El president de la corporació provincial va recordar, en el seu discurs, els progressos que havia experimentat Lleida durant el mandat de José Aparicio Calvo Rubio, anomenat "Pepe" de forma amigable, i que els havia fet decidir la concessió de la Medalla d'Or. Així, el president de la Diputació va mencionar, entre altres millores, la construcció del pont de la variant de la Nacional II i les fusions i agrupacions dels municipis de la província. Per acabar el seu parlament, el màxim representant provincial va demanar a l'actual Governador Civil, Manuel Brea Ferrer, que fes els honors i imposés la Medalla d'Or a José Aparicio Calvo-Rubio:

A continuació, l'actual Governador Civil de Múrcia, el senyor José Aparicio Calvo-Rubio, ja “amb la medalla sobre el pit” i visiblement emocionat, va reconèixer que “no existeixen les paraules suficients per expressar la gratitud que sentia en aquells moments” i va recordar, amb especial entusiasme, els moments viscuts a la ciutat durant el seu mandat. Va demanar als lleidatans, a més, que li fessin el favor de no descuidar-lo de la memòria col·lectiva: “no oblidar al que, des del començament, va voler ser un lleidatà més”.

L'acte el va tancar l'actual Governador Civil de la província de Lleida, el senyor Miguel Brea Ferrer, manifestant la seva absoluta satisfacció per la concessió de la Medalla d'Or al seu predecessor i per la importància que significava, per ell, el fet de poder culminar els projectes que havia començat el seu precursor polític, admirat i avui condecorat amb una de les màximes distincions simbòliques que pot oferir una ciutat.

8.2.3. Les fotografies religioses

Després del trauma causat pels tres intensos anys de conflicte bèlic, la ciutat de Lleida s'havia convertit, com no podia ser d'una altra manera, en una localitat material i psicològicament desfeta. Havia estat, a més, durant nou llargs i intensos mesos, la línia del front entre els dos exèrcits enfrontats, impedit així el pas de les tropes franquistes cap a la resta de localitats catalanes, governades encara per les milícies republicanes. La ciutat, doncs, es despertava d'un malson i, un cop acabada la guerra, de la mateixa manera que també ho van fer la resta de poblacions sotmeses al règim, Lleida va assistir a una efervescència religiosa de caràcter extraordinari. Misses, processons i esdeveniments religiosos formaven part de la quotidianitat dels veïns i veïnes de la ciutat. Així ho demostren la multitud d'esdeveniments religiosos que, sobretot durant la primera i la segona dècada del règim franquista, van celebrar-se a la ciutat i que es recullen, evidentment, en les fotografies atesorades en el fons Porta.

Un cop analitzades, doncs, les celebracions de caràcter institucional, és el torn ara d'examinar, de forma detallada, aquelles festivitats religioses que es recullen en les imatges que formen part de l'arxiu Porta. Així doncs, les fotografies

que s'analitzen a continuació recullen aquells esdeveniments religiosos succeïts entre els primers anys del règim franquista i la mort del seu dictador (1940-1975). Com veurem, són fotografies relatives a una nova forma d'entendre la religiositat, la qual pretèn fer retornar la societat al sí del catolicisme. Es tracta d'imatges que recullen sagraments, festes populars, misses, processons i esdeveniments diversos.

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Enterrament del bisbe Dr. Moll	Enterrament	1943	
Actes d'enterrament d'un personatge no identificat	Enterrament	1943	
Celebració de la festivitat dels Reis Mags amb els nens i les nenes orfes de la Maternitat	Festes populars	1943	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Processó del Corpus Christi	Processó	1943	
Processó dels Dolors, al seu pas per la plaça Sant Joan	Processó	1944	
Inauguració de la restauració de l'església de Sant Pere	Inauguració i cerimònia religiosa	1944	
Actes d'enterrament del bisbe de la diòcesi Villar i Sanz	Enterrament	1947	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Arribada a Lleida del nou bisbe, doctor Aurelio del Pino	Recepció	1947	
Visita al seminari del cardenal Caggiani	Visita oficial	1947	
Processó del Diumenge de Rams	Processó	1949	
Celebració de la festivitats de Sant Isidre, cerimònia religiosa a l'església de Sant Joan. Trobada de corals	Commemoració i cerimònia religiosa	1949	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Processó de Setmana Santa	Processó	1950	
Repartiment dels regals dels Reis Mags a la Creu Roja	Festes populars	1950	
Conferència organitzada pel Seminari Conciliar de Lleida, al Saló de Plens del Palau de la Paeria de Lleida	Parlaments	1951	
Missa i processó carmelitana durant els actes de celebració de la Mare de Deu del Carme	Processó i cerimònia religiosa	1952	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Celebració de la festivitat de Sant Antoni Maria Claret a l'església de Sant Llorens	Cerimònia religiosa	1952	
Processó de Corpus Christi	Processó	1952	
Celebració religiosa de la Santa Misión a la plaça Sant Joan	Cerimònia religiosa	1954	
Celebració de la festivitat de Sant Cristòfol. Benedicció de vehicles a motor	Commemoració	1954	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Festa religiosa a la capella de Santa Maria	Cerimònia religiosa	1955	
Celebració de la Pasqua a l'Hospital Provincial Santa Maria	Cerimònia religiosa	1956	
Parada de venda de palmes i rams a la plaça Sant Joan	Festivitat religiosa	'50	
Acte de consagració del nou bisbe de Lleida, Ramon Malla Cal	Presa de possessió	1968	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Processó pels carrers annexos a l'església de Sant Martí de Lleida	Processó	Desconegut	
Cerimònia religiosa a càrrec de l'Associació Acció Catòlica	Cerimònia religiosa	Desconegut	
Missa de campanya del Seminari Conciliar de Lleida	Cerimònia religiosa	Desconegut	
Celebració del dia d'Acció de Gràcies als cinemes Fémina	Commemoració	Desconegut	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Enterrament del Sr. Vila	Enterrament	Desconegut	
Acte religiós de benedicció del nou col·legi Esclavas Inmaculada Corazón de María	Cerimònia religiosa	Desconegut	
Cerimònia d'enterrament del Sr. Narcís Jové	Enterrament	Desconegut	
Desfilada dels Armats per la rambla Francesc Macià	Processó	Desconegut	

FESTA	TEMA	ANY	MOSTRA
Pas de la processó de Setmana Santa (flagel·lació)	Processó	Desconegut	

ENTERRAMENTS

Enterrament bisbe Villar

ENTERRAMENT DEL BISBE DE LLEIDA (1947)			
1 Mort del bisbe	2 Embalsamament del cos i guix	3 Capella ardent	
4 Misses en record del difunt	5 Processó funerària	6 Missa a la Catedral	7 Exhumació del cos

El Excmo. y Rvdmo. Doctor

Don Juan Villar y Sanz

OBISPO DE LÉRIDA

Falleció santamente en la paz del Señor el día 12 de febrero,
a las diez de la noche

— R. I. P. —

El Ilmo. Deán y Cabildo Catedral, al tener el sentimiento de participar a todos los fieles de la Capital y Diócesis la pérdida del venerable Pastor, suplican una oración por su alma.

Lérida, 13 de febrero de 1947.

Sobre les deu de la nit del 13 de febrer del 1947 i vetllat per diverses autoritats religioses, moria, als 75 anys d'edat, el que havia estat bisbe de la Diòcesi de Lleida entre el 1943 i el 1947, Joan Villar i Sans. El *cabildo* de la Catedral de Lleida, Amadeu Colom Freixa, va ser escollit amb urgència vicari capitular interí i seria designat per a presidir, de forma provisional, el govern i la direcció del bisbat de Lleida¹⁰⁰.

Segons publicava el diari La Manya del dia següent, el cos del difunt va ser embalsamat immediatament després de la seva defunció i les seves despulles van ser instal·lades al saló de visites del Seminari Conciliar, residència habitual de Villar i convertit ara en capella ardent. Abans de morir, el bisbe havia ordenat que reboessin part el seu cos amb l'oli que ell mateix guardava a la Catedral de Lleida i que havia adquirit durant la seva peregrinació a la Terra Santa. Entre els seus últims desigs, el prelat també havia explicitat que el seu cos fos enterrat a la Catedral de la ciutat.

Al dia següent de la defunció, les campanes de totes les parròquies i esglésies de la Diòcesi van sonar, al mateix temps, en senyal de dol. Els temples del bisbat també van celebrar una missa en record del que havia estat el seu bisbe i la capella ardent, que vetllava el cos de Joan Villar, va acollir una cerimònia cada mitja hora, des de les set del matí fins les dotze del migdia. Per la seva banda, les banderes de tots els edificis públics també van onejar fins a mitja asta, en senyal de dol i les escoles i els col·legis de la Diòcesi també van optar per tancar les seves portes.

Manuel Argilés, seguint els actes protocolaris previstos per a un funeral d'aquestes característiques, va enguixar la cara del bisbe Joan Villar. El buidatge de la mascareta es va fer dies després, sota l'estrict control d'Argilés.

El dia després de la seva mort, "milers de persones" van passar per la capella ardent a donar l'últim adéu a Joan Villar, qui havia estat bisbe de la Diòcesi de Lleida durant els quatre últims anys. Totes les congregacions i associacions de caràcter religiós de la província, amb els seus estandards com a bandera, van desfilar davant del cos del difunt, en senyal de condol i de respecte. Immediatament després de conèixer-se la notícia, les autoritats locals també van dirigir-se al Seminari Conciliar per testimoniar el seu pèsam. El governador civil, l'alcalde de la ciutat, els presidents de la Diputació de Lleida i de l'Audiència i, fins i tot, el Delegat d'Hisenda van traslla-

100. Segons el Dret Canònic, el vicari capitular definitiu havia de ser designat en un termini de vuit dies, respectant així la inhumació del cadàver del prelat.

dar-se fins a la capella ardent, on van exhibir les seves mostres de condol. Acció Catòlica també va fer acte de presència, instal·lant banderoles al mateix saló de visites, residència habitual del prelat i convertit ara en capella ardent.

Dels cinc bisbes de les diòcesis que abarcava la província de Lleida (Tarragona, Vic, Solsona, Tortosa i la Seu d'Urgell), aquella mateixa tarda, va arribar a la ciutat el bisbe de Tortosa, Manel Moll i Salord, qui també havia estat administrador apostòlic de Lleida abans que el difunt Joan Villar. Aquella mateixa nit, arribaven a la ciutat els bisbes de Solsona, Jaca i Vic, qui seria, aquest últim, l'encarregat de conduir la cerimònia de traspàs. Ja al dia següent, van presenciar-se a Lleida el prelat de la Seu d'Urgell i l'abat de Montserrat. El bisbe de Tarragona, per la seva banda, no va poder assistir a la cerimònia de defunció a causa d'una malaltia que l'impedia fer el viatge.

Durant el matí del 15 de febrer, dos dies després de la defunció, va tenir lloc, pels carrers de Lleida, la processó funerària. Encapçalada per les autoritats civils i militars i per la presidència eclesiàstica, el seguici fúnebre va sortir a dos quarts d'onze del matí del Seminari Conciliar, passant per Rambla d'Aragó, plaça Catalunya, Sant Antoni, carrer la Palma, plaça Sant Llorenç, fins arribar a la Catedral de Lleida. En senyal de dol, els comerços de la ciutat havien tancat les seves portes i les oficines ja no atenien els seus clients. Des dels balcons, també penjaven crespons negres.

Mitja hora després de l'assenyalada pel diari La Mañana el dia abans, davant del es va formar, davant del Seminari Conciliar, el seguici fúnebre que acompanyaria les despulles del bisbe Villar fins a la Catedral de Sant Llorens. A les onze en punt, doncs, obria la marxa el cos de la Guàrdia Civil, vestit de dol. Rere seu, caminava la Creu Alçada, a la que seguien, amb banderoles de l'associació, els membres d'Acció Catòlica i la resta de congregacions religioses. Després, el clergat regular i el secular i els membres de la Catedral, acompanyats d'un cor. A continuació, i davant del carruatge mortuori, formava la presidència eclesiàstica, amb els bisbes de Barcelona, Tortosa, Seu d'Urgell, Solsona, Jaca i el més antic de tots els prelats, el bisbe de Vic. Presidit per la resta de les autoritats religioses, el fèretre, engalanat per l'ocasió, era conduït per cavalls. Immediatament després, el seguien les autoritats, encapçalant el seguici el governador civil, el

governador militar, el vicari general de la Diòcesi de Tarragona, l'alcalde de la ciutat de Lleida, els presidents de la Diputació i de l'Audiència i, fins i tot, el delegat d'Hisenda, entre molts altres.

A continuació, hi desfilaven els familiars del difunt bisbe. Encapçalava el seguici el seu nebot, el sacerdot Manel d'Aragó. Els seguien altres autoritats i representacions diverses: directors de centres oficials, funcionaris de dependències civils, representacions de les càmeres oficials de Comerç, Indústria, Urbana, Agrícola i de la Banca. Finalment, les organitzacions del Movimiento i el batalló de Muntanya número 5, que tancava la marxa.

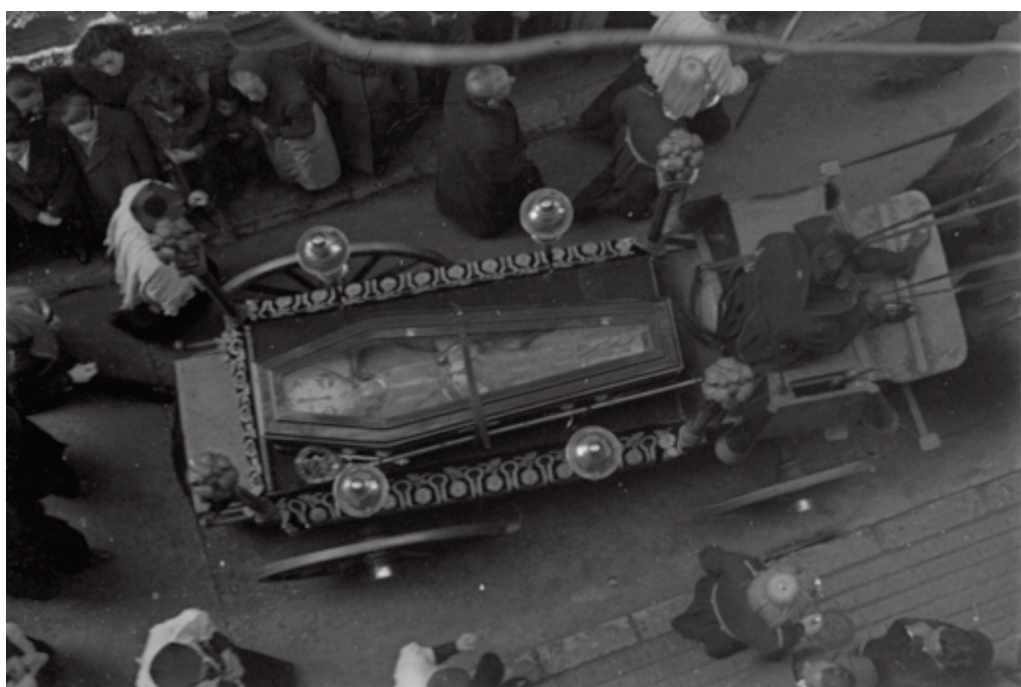
Segons publica *La Mañana*, milers de persones, veïns i veïnes de Lleida, van presenciar el pas del seguici fúnebre pels carrers de la ciutat. Un cop arribats a la Catedral de Sant Llorenç, les autoritats eclesiàstiques, civils i també els familiars del difunt bisbe Villar es van situar a un dels cantons de la plaça, mentre que el fèretre ocupava una posició privilegiada, davant de l'església. Totes les representacions institucionals van desfilat per davant de les presidències i el cotxe funeràri.

A continuació, diversos sacerdots van portar a coll el fèretre fins a l'interior de la Catedral de Sant Llorenç i el van posar sobre un túmul, de cinc metres de llarg i tres d'ample, col·locat el dia anterior per un arquitecte diocesà sobre una escala tapissada amb detalls dorats. El temple. Segons el rotatiu, presentava l'aspecte dels grans esdeveniments.

El bisbe de Vic, Joan Perelló i Pou, el més antic dels prelats assistents a la cerimònia, va ser l'encarregat de conduir els funerals del bisbe Villar. Després d'una oració fúnebre que ressaltava les virtuds que havien caracteritzat la vida del difunt, es van resar cinc respons davant del cadàver del difunt. Seguint la seva voluntat, es va procedir a la inhumació del cadàver a la cripta de la Catedral.

Després d'assistir als actes celebrats en motiu de la defunció del bisbe es va celebrar un esmorzar amb les autoritats.

NOMENAMENTS I PRESES DE POSSESIÓ

Nomenament del nou bisbe de Lleida, el Dr. Aurelio del Pino Gómez**ACTES DE CONSAGRACIÓ DEL NOU BISBE DE LLEIDA, DR. AURELIO DEL PINO GÓMEZ EL 1947**

1
Publicació de l'acord de designació.

Acte de consagració a la Catedral de Segòvia

2 Concert homenatge	3 Trobadra amb les autoritats	4 Processó fins a la Catedral
5 Missa	6 Banquet commemoratiu	

Presentació dels nous bisbes davant de Franco

7 Acte institucional	8 Banquet commemoratiu
-------------------------	---------------------------

Acte de consagració a la Catedral de Lleida

9 Viatge en tren Saragossa-Almacelles	10 Salutació a Almacelles	11 Viatge en tren Almacelles- Lleida
12 Processó fins a la Catedral de Lleida		13 Missa

Després de la defunció del “Reverendíssim i Excel·lentíssim” Joan Villar i Sanz, bisbe de la Diòcesi de Lleida entre el anys 1943 i 1947, el dilluns 28 d’abril del 1947, el “Boletín Oficial del Estado” publicava un acord per designar com a nou prelat de la Seu Episcopal de Lleida el Dr. Aurelio del Pino Gómez, actual degà de la catedral de Segòvia.

Quatre mesos més tard, es va celebrar a la catedral de Segòvia la seva consagració episcopal. El van beneir Gaetano Cicognani, nunci papal a Espanya i Daniel Llorente i Santos Moro, bisbes de la Diòcesi de Segòvia i d’Àvila, respectivament. Segons informa el diari La Mañana d’aquell 3 d’agost del 1947, el nomenament també va anar acompanyat per un homenatge institucional i l’entrega d’una ingent quantitat de regals, entre els que destaca, segons el rotatiu, la concessió d’un bàcul¹⁰¹, obsequi de la Falange segoviana com a signe de la nova funció pastoral d’Aurelio del Pino Gómez.

101. El bàcul pastoral s’usa com a distintiu de l’ofici dels bisbes des del segle VII, tot i que sembla que, fins i tot, durant el segle IV alguns prelats ja l’usaven. Es tracta d’un bastó utilitzat pels bisbes durant les misses i altres oficis solemnes. És fet de pedra, marfil, ferro, bronze, plata o or, segons l’ocasió, i amb freqüència té gravats detalls en forma d’ornament i guarnició. Els bàculs tenen, de forma general, dues parts diferenciades: el pal o l’asta i la voluta, que consta d’un nus esfèric i prismàtic, amb figures emblemàtiques i iconoclastes.

En el marc dels actes de celebració de la investidura, el dia abans de la benedicció, la Plaza Mayor de Segòvia oferia un concert de l'Agrupació Musical Escolania del Col·legi de la Sagrada Família de Madrid. Hores abans, el que seria el nou bisbe de la Diòcesi també es va reunir amb les autoritats catalanes que, en representació de la província de Lleida, s'havien traslladat fins a la capital segoviana per assistir a l'acte de proclamació del prelat. Entre elles, el diari oficial del Règim destaca la presència d'Acción Católica, la Sección Femenina, el governador civil i el vicari capitolar.

A les nou del matí del dia següent, les autoritats representants de les institucions segovianes i lleidatanes es van reunir a la plaça de l'Ajuntament de Segòvia per dirigir-se al Palau Episcopal, on les esperaven les autoritats consagrants, els bisbes auxiliars i el nou prelat. Entre les aclamacions dels veïns i les veïnes d'una Segòvia especialment engalanada per a l'ocasió, els mandataris van arribar, en processó, a la Catedral de la ciutat, on tindria lloc la cerimònia de consagració del nou bisbe de Lleida, conforme al ritual que l'Església determina a tal efecte. Un cop a l'interior de l'església, una representació del regiment d'Artilleria número 41 va retre l'homenatge corresponent a la seva jerarquia a monsenyor Cicognani, qui, acompanyat pel governador militar, va saludar el regiment i va mostrar al públic assistent la bandera espanyola.

A continuació, la comitiva d'autoritats va entrar al temple, seguida d'aquells ciutadans que també volien assistir a l'acte de consagració. Des del púlpit més proper a l'Epístola va ser llegit el mandat pontifici en virtut del qual es preconitzava bisbe de Lleida a Aurelio del Pino Gómez. Seguidament, el cant dels Àngelus, interpretat per un cor format amb més de 500 veus, va donar el tret de sortida a la missa que havia de consagrar com a nou bisbe de Lleida, el Doctor Aurelio del Pino Gómez. Un cop acabada la confessió, el prelat va pujar a l'altar de la catedral de Segòvia, on li va ser tret la capa pluvial i li va ser col·locada la creu pectoral. Després de la lectura de l'Epístola i el Gradual, es van cantar les lletanies de tots els sants i, un cop acabades, el consagrant li va col·locar sobre el coll i l'espatlla d'Aurelio del Pino Gómez el llibre dels Evangelis. A continuació, el nou prelat va resar una oració especial en què es demanava a Déu que es dignés a concedir al nou bisbe les virtuts que representen les vestimentes sacerdotals de l'Antic Testament.

El capellà va proseguir amb els actes protocolaris, col·locant a Aurelio del Pino Gómez una banda al voltant del seu cos i, mentre es cantava el “Veni Creator Spiritus”, va instal·lar una corona sobre el cap del nou bisbe. Cantant el salm 132, li van ser entregats també l’anell, el bàcul, els Sants Evangelis, la milra i els guants blancs. A continuació, va tenir lloc la consagració i, al final de la missa, els fidels van rebre la benedicció papal.

El nou prelat, revestit ja dels seus atributs, va donar la volta al temple de Segòvia impartint ja les seves primeres benediccions episcopals. A continuació, el nou Aurelio del Pino Gómez es va instal·lar a l’altar, on va rebre, per part de les autoritats religioses, el bes a l’anell, signe de respecte religiós, mentre l’escolania interpretava diversos cants religiosos.

A dos quarts de tres de la tarda, l’Ajuntament de Segòvia va oferir un banquet en commemoració al nou prelat, al qual van assistir-hi les corporacions de les dues institucions territorials presents a l’acte. Després de diversos paralaments, Aurelio del Pino Gómez va dedicar unes paraules d’agraïment al Papa i a Franco, al mateix temps que va aprofitar per saludar Lleida, la ciutat que l’acolliria a partir d’ara. Finalment, va anunciar que havia fet una donació de 5.000 pessetes “per als pobres de Segovia”.

Uns mesos després, el 10 d’octubre del 1947, el madrieny Palau d’El Pardo va acollir la presentació dels nous bisbes (de Màlaga, Almeria, Lleida i Tenerife) davant del Cap de l’Estat. Després de l’acte institucional, Franco i la seva esposa, acompanyats pel Minsitre de Justícia, pel director general d’Assumptes Eclesiàstics i pel tinent general de la Casa Militar, entre altres, van oferir un esmorzar al que hi van assistir els nous prelats i la resta d’institucions convidades.

Dos dies més tard, el diari La Mañana anunciava, en primera plana, que el nou bisbe de la Diòcesi de Lleida arribaria a la ciutat el diumenge 19 d’octubre.

A dos quarts de nou del matí, un tren sortia de Saragossa en direcció a Almacelles. Hi viatjaven, a banda del prelat, diverses autoritats segovianes, representants de la seva església i de les quatre rames d’Acció Catòlica. En arribar a la localitat catalana, Aurelio del Pino Gómez va celebrar un Te Deum a l’església parroquial d’aquesta localitat, on després va dinar amb la resta d’autoritats presents.

A les dues de la tarda, un tren especial va recollir la

comitiva institucional per traslladar-la a la ciutat de Lleida, on hi arribaria sobre les cinc de la tarda del 19 d'octubre del 1947.

Com ja començava a ser habitual en les celebracions de gran calat, els carrers de la Lleida de postguerra van ser, una vegada més, engalanats, aquest cop per rebre el nou bisbe de la Diòcesi. Nombroses persones, veïns i veïnes de la ciutat, van apropar-se fins a l'estació per saludar la nova autoritat, que arribava a la ciutat sis mesos després de la seva designació. Després de la rebuda institucional al peu del comboi, amb fotografies i parlaments inclosos, una comitiva formada no només per autoritats les autoritast religioses i civils, sinó també pels veïns i veïnes de Lleida, va recórrer els principals carrers de la ciutat fins arribar a la Catedral, on es va cantar un solemne Te Deum i on el nou prelat va dirigir les primeres paraules als seus nous fidels.

Nomenament del nou bisbe de Lleida (1968)

ACTES DE CONSAGRACIÓ DEL NOU BISBE DE LLEIDA, DR. RAMON MALLA CAL EL 1968

1

Publicació de l'acord de designació.

Acte d'homenatge a la Seu d'Urgell

2 Lectura del conveni local	3 Parlaments	4 Entrega de guardons
--------------------------------	-----------------	--------------------------

Acte de consagració a la Catedral de Lleida (matí)

5 Desfilada de la comitiva religiosa fins a l'altar major	6 Jurament en nom del Bisbe	7 Cant de Te Deum i bes de l'anell
8 Missa	9 Signatura del llibre d'or de la Catedral	10 Lectura de l'acta i signatura del certificat de possessió

Acte de consagració a la Catedral de Lleida (tarda)

11 Missa	12 Lectures	13 Càntics i ofrenes
14 Parlament del Bisbe		15 Refrigeri

En la seva edició del 20 d'octubre del 1968, el Butlletí Oficial del Bisbat de Lleida anunciava l'arribada i la consagració del nou bisbe de la diòcesi de Lleida, vacant durant 18 mesos després de la mort de Aurelio del Pino Gómez (prelat de Lleida entre el 1947 i el 1967). Ramon Malla Cal, "un home jove, amable i sezill", segons La Mañana, prendria possessió del seu càrrec el 27 d'octubre del 1968, coincidint amb la festivitat de Cristo Rey.

Dies abans de la seva designació, la Seu d'Urgell, ciutat que havia vist nèixer Ramon Malla Cal i que en aquell 1968 l'acollia entre un dels veïns amb més notorietat, va celebrar un homenatge municipal en memòria del que seria el nou bisbe de Lleida. Era un acte íntim i relativament familiar, a petició, justament, de l'homenatjat.

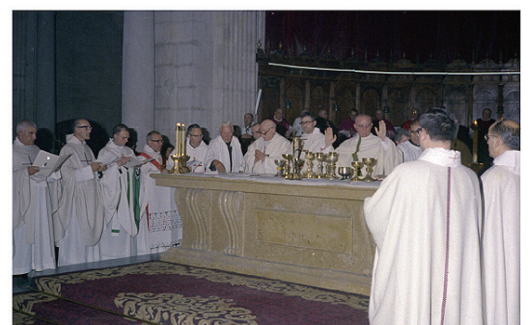
En un ajuntament ple d'autoritats religioses i civils, el secretari municipal de l'ajuntament de la Seu d'Urgell va donar el tret de sortida a l'acte, amb la lectura d'un conveni local, redactat en motiu de l'anunci de la Santa Seu. En ell, s'acordava, per una banda, que la ciutat apadrinés Ramon Malla Cal, el primer dels seus fills que accedia a un càrrec d'aquesta magnitud eclesiàstica i assistir, per l'altra, a la cerimònia d'ordenació episcopal, amb una representació institucional. L'acord, segons informa el diari La Mañana, també convenia la voluntat municipal d'obsquiar el nou prelat amb un regal consistorial. Fet això, l'alcalde accidental de la Seu d'Urgell, el senyor Ritort, en representació de Josep Maria Llangort, absent per motius de salut, va pronunciar un parlament en llengua catalana. En ell, Ritort felicitava el Doctor Mall pel seu nomenament i li oferia el bàcul pastoral, distintiu de l'ofici dels bisbes i signe de respecte i bonaventura. Seguidament, Ramon Iglesias Navarri, bisbe de la Diòcesi de l'Urgell, va prendre paraula. En el seu discurs, Iglesias confessava la seva predisposició per assumir la presidència del bisbat de Lleida; un càrrec que, finalment, li va ser denegat i otorgat a Malla. "L'home proposa i Déu disposa", assegurava Iglesias, qui, a pesar de tot, va desitjar al nou bisbe tota la sort en aquest nou viatge.

Tal com resava el protocol, Ramon Malla Cal va ser l'encarregat de tancar els torns de paraules. El futur bisbe de la Diòcesi de Lleida va aprofitar l'ocasió per agrair a la ciutat de la Seu d'Urgell l'homenatge, l'acollida i els desigs de fortuna. En acabar, el públic assistent va oferir un llarg aplaudiment a les paraules de Malla.

Dies després, el dissabte 26 d'octubre del 1968, Ramon Malla Cal va ser finalment investit bisbe de la Diòcesi de Lleida.

La cerimònia de possessió va tenir lloc a la Catedral de la ciutat, encarregada un cop més d'acollir el solemne ritual episcopal. A l'acte, hi van assistir les màximes autoritats civils i militars de la província, encapçalades pel governador civil i cap provincial del Movimiento, el senyor José Maria Martínez; el governador militar i cap de la Divisió de Muntanya número 4 el senyor Adolfo Garcia Calvo; el president accidental de la Diputació, el senyor Francesc Rabassa i l'alcalde de la ciutat, el senyor Casimiro Sangenís. També hi figurava, entre les primeres autoritats presents, el cònsul general dels Estats Units, el senyor James N. Cortasa.

Durant l'acte d'investidura, el doctor Colom Freixas, vicari capitular de la Catedral de Lleida, va actuar com a apoderat del futur bisbe, assumint la presa de possessió en representació de l'absent Ramon Malla Cal, que arribaria a la ciutat per la tarda després d'haver caigut i d'haver-se fracturat el colze esquerre. Tal com resava el protocol, la cerimònia d'investidura va donar el tret de sortida quan una representació eclesiàstica va desfilar, en processó ritual, fins a l'altar major del temple. Allí, el doctor Colom es va agenollar i va posar les mans sobre els Sants Evangelis, tot jurant, en nom del futur bisbe de Lleida, "guardar fidelment els privilegis, els usos i els costums legislatius de la Catedral". Seguidament, i mentre es cantava el Te Deum, el doctor Colom va besar l'ara de l'altar major, es va asseure al tro pontifical i després sobre el púlpit de l'Evangelí. Des d'allí va escoltar la missa celebrada en honor a Malla. Un cop acabada, i juntament amb les autoritats presents a l'acte, el vicari capitular, en nom de Ramon Malla Cal, va signar el llibre d'or de la Catedral.

A continuació, l'apoderat, els testimonis i el notari, que es va encarregar de prendre acta de la cerimònia i del jurament, es van traslladar al Palau Episcopal, des d'on es van fer els parlaments protocolaris. El doctor Colom Freixas va assegurar que "amb aquests actes i formalitats, l'Excel·lentíssim i Reverendíssim doctor Malla Cal ha pres possessió canònica de la Diòcesi de Lleida". A continuació, el notari va llegir l'acta davant dels testimonis eclesiàstics i les autoritats presents. Finalment, el vicari capitular de la Catedral, juntament amb les primeres autoritats locals, van signar el certificat de possessió.

Un dia després, el 27 d'octubre del 1968 i ara sí amb la presència del bisbe Ramon Malla Cal, la Catedral de Lleida va acollir la seva cerimònia de consagració. Després de gairebé 500 anys amb autoritats religioses forànies al capdavant, la Diòcesi de Lleida acollia un bisbe fill de les terres que l'havien vist nèixer. Aquell mateix matí, el vicari de la Catedral, el doctor Amadeu Colom Freixa, acompanyat per un sèquit d'autoritats militars i civils, va sortir de Lleida i es va desplaçar fins a la localitat de Penyalba, a la província d'Osca. Era just el límit de la Diòcesi de Lleida i fins allí es van traslladar els mandataris locals per donar la benvinguda al nunci a l'Estat espanyol de S.S. el Papa, Pau VI. Monsenyor Dalgado, aprofitant la seva visita a la comunitat aragonesa, va visitar la primera església de la diòcesi, ubicada a la limítrofe localitat de Penyalba. Acte seguit, i després d'intercanviar unes paraules de benvinguda amb les autoritats presents, el sèquit va proseguir el seu viatge fins a la Seu Episcopal, ubicada a la ciutat de Lleida.

Per la tarda d'aquell 27 d'octubre del 1968, arribava també al límit diocesà, el bisbe de Lleida. Ramon Malla va ser rebut per les autoritats lleidatanes als municipis de Vilanova de la Barca i Alcoletge i, després d'un petit acte protocolari, una caravana de vehicles va acompanyar el prelat fins a la capital, on prendria la possessió del seu càrrec de forma definitiva. El sèquit religiós havia parat prèviament a Balaguer, on el bisbe havia dinat en companyia de l'arquebisbe de Barcelona, el senyor Gregorio Modrego. Un cop a la ciutat, l'alcalde, el senyor Joan Casimiro Sangenis, en nom de la capital del bisbat, va donar la benvinguda al prelat i després, escortat per la Policia Municipal, va entrar al centre de la ciutat, on seria rebut, segons La Mañana, per una Lleida "bellament engalanada amb les banderes dels colors nacionals i entre el fervor del públic que l'aclamava". La comitiva va recórrer els carrers de la ciutat fins arribar a la Catedral, que acolliria la primera cerimònia de consagració d'un nou bisbe.

La celebració eucarística de la tarda va comptar amb la participació de 10 bisbes i més de 200 sacerdots. Entre altres dignitats de l'Església, hi havia els prelats de Barbastre, Solsona, els quatre bisbes auxiliars de Barcelona (nomenats el dia anterior pel Papa de Roma), l'abat de Montserrat i el vicari capitular de la diòcesi de Tortosa. Entre les primeres autoritats, van donar-se cita els governadors civils de Lleida, Balears i Logronyo, les corporacions provincials i municipals de Lleida i la Seu d'Urgell, que va actuar, aquesta última, com a madrina de la cerimònia. La Catedral, per la seva banda, es trobava plena a vessar de persones que no volien perdre's l'acte de consagració del nou bisbe de la diòcesi i al carrer, milers de fidels seguien la cerimònia gràcies a uns altaveus instal·lats especialment per l'ocasió.

Abans d'iniciar-se la cerimònia, quan l'orgue va començar a tocar les primeres notes d'una sonata de Bach, el públic es va posar de peu i va aplaudir la comitiva d'autoritats civils, primer, i religioses, després, que entraven a l'església. El Consell General de les Valls d'Andorra havia editat un fultletó amb il·lustracions xilogràfiques que recollia el ritual d'ordenació episcopal, amb la finalitat que els fidels poguessin seguir la cerimònia, tant des de l'interior del temple com des del carrer.

Montsenyor Dadaglio, l'encarregat d'oficiar la missa de consagració episcopal, va començar la cerimònia amb les següents paraules:

Ens reunim a la Catedral, això és, el lloc on està la càtedra del bisbe.
El Senyor està entre nosaltres, ja que estem units sota el seu nom.
És el senyor que regna en el cel i en la terra, al que alaven els Sants i tota l'església, el que ha enviat els seus apòstols.

En el moment d'ordenació del bisbe, l'assemblea del poble de Déu es va agenollar i va entonar el "Veni Creator Spiritus". El doctor Colom, representant de tota la diòcesi, va demanar solemnement al bisbe consagrant que transferís el mandat a Ramon Malla Cal:

— Teniu mandat apostòlic?
— El tinc.
— Llegiu-lo

El canceller secretari de la Cambra i Govern del bisbat va procedir a la lectura de la bula papal¹⁰². A continuació, el senyor Dadaglio va procedir a la lectura d'una petita catequesi, resum de la tasca pastoral i del dipòsit de la fe que, a partir

102. La bula papal completa es pot llegir a l'edició del diari *La Mañana* del 28 d'octubre del 1968.

d'ara, el bisbe hauria de vetllar per guardar i incrementar. Seguidament, Dadaglio va procedir a examinar l'ordenat, preguntant-li sobre les característiques més importants del seu ministeri, entre les que destaquen:

- Consagrar-se, fins el dia de la seva mort, al ministeri episcopal al que va ser entregat.
- Predicar amb fidelitat i constància l'Evangelí de Jesucrist.
- Conservar íntegre i pur el dipòsit de la fe catòlica i apostòlica.
- Treballar en unió amb els demés bisbes i sota l'autoritat del Papa, en l'edificació del cos de Crist, que és l'Església.
- Orar amb constància a Déu Totpoderós pel seu poble sant i exercir el sacerdocí amb total fidelitat.

A continuació, tots els bisbes presents van imposar les seves mans el cap del bisbe electe. Fet això, Malla va recitar una oració consagratòria. Com a rituals complementaris, es va untar el cap del bisbe amb el Sant Crisma i se li va fer entrega del llibre dels Evangelis, de l'anell, símbol de fidelitat, i del bàcul, signe de l'ofici pastoral. Seguidament, es va convidar el nou bisbe a seure a la Càtedra, des d'on va escoltar la missa de consagració. El nunci de S.S a Espanya va pronunciar unes paraules assenyalant la important significació de la cerimònia i la responsabilitat que, a partir d'aquell moment, contreia el nou prelat amb els seus diocesans. A continuació, mentre els fidels entonaven els càntics eucarístics, els sacerdots van repartir, durant més de mitja hora, la sagrada comunió entre els fidels presents.

Un cop acabada la cerimònia estrictament religiosa, una coral va entonar uns càntics d'ordenació en llengua catalana i diversos nens i nenes de les parròquies lleidatanes van oferir al nunci apostòlic les ofrenes del sacrifici, consistents en productes típics de la terra. Les diverses parròquies de la diòcesi també van oferir presents al nou bisbe, com ametlles torrades de Tamarit, figues de Fraga i olives de la Granadella. Un dels moments culminants de l'acte va ser el repartiment de la pau entre els fidels.

Un cop finalitzada la Santa Missa, el bisbe de Lleida es va dirigir als seus feligresos per oferir-los la seva col·laboració i la seva fe. Després, i dirigint-se ja en català, va destacar la importància de la unió que ha d'existir entre un bisbe i els fidels de la seva diòcesi.

Després de tres hores, la cerimònia va posar el punt final

a dos quarts de deu de la nit, amb la salutació dels sacerdots al nou prelat. Un bisbe que, segons explica el diari *La Manya*, havia patit una caiguda el dia abans i s'havia ferit el braç. Finalment, les autoritats civils i eclesiàstiques es van dirigir al Palau Episcopal, on van ser obsequiades amb un refrigeri. El nou bisbe de Lleida es va retirar cap a dos quarts de deu de la nit i, al dia següent, es traslladaria a Barcelona on seria atès de la seva lesió al braç esquerre.

SETMANA SANTA

Processó dels Dolors 1944

Coincidint amb la Setmana Santa de l'any 1944, el dia 31 de març se celebrava a Lleida la festivitat de la Verge dels Dolors, "una de les festes més lògiques en el calendari cristià". A primera hora del matí, van tenir lloc dues misses a la parròquia de Sant Joan. Per la tarda, a dos quarts de sis, la festivitat va concloure amb el septenari, amb la presència del Bisbe de Lleida, el qual, davant de la verge, va col·locar l'hàbit a les persones que així ho van desitjar.

A la nit, va tenir lloc la processó dels Dolors. Durant la nit del diumenge de Rams, i quedant així restablerta aquesta tradició, la marxa sortia a les nou en punt de la nit de la Catedral de la ciutat, encara en procés de reconstrucció. La marxa, que va comptar amb la presència de molts veïns i veïnes de la ciutat, va travessar el carrer Major, va baixar per Sant Anastasi, l'Avinguda del Caudillo (actual Rambla Ferran), va entrar per l'arc d'Indívil i Mandoni, per aturar-se, finalment, a la plaça Sant Joan.

REIS MAGS

Visita dels Reis Mags a la ciutat de Lleida (1943)**VISITA DELS REIS MAGS A LA CIUTAT DE LLEIDA (1943)**

1 Arribada a la ciutat	2 Rebuda institucional	3 Cavalcada	
4 Rebuda institucional	5 Parlaments	6 Repartiment dels regals	7 Comiat

La visita dels Reis Mags va venir marcada, aquell 5 de gener del 1943, pel retard en l'arribada de Ses Majestats a la ciutat. Davant d'aquest inconvenient imprevist, el Frente de Juventudes va anunciar que, aquell mateix dia, es muntarien botigues de joguines als llocs més emblemàtics de la ciutat. La parròquia de Sant Llorenç, la llar Pignatelli, la Central Nacional Sindicalista, Els Jardins de Blondel, la plaça del Segre, la Bordeta i l'Avinguda del Caudillo es van convertir en establiments comercials improvisats on poder adquirir els regals per als més petits. Les dependències, que separaven els regals segons el gènere dels receptors, van començar a funcionar a primera hora del dia cinc de gener i van ser custodiades, en tot moment, per la Guàrdia de Muntanya i de les Falanges Juvenils.

Aquell mateix dia, coincidint amb la festivitat dels Reis Mags, l'Institut Nacional de Previsió de Lleida també va aprofitar la celebració per otorgar un total de 83 llibretes d'estalvis als nens orfes dels ex captius i als afiliats al Frente de Juventudes. Ho van fer gràcies als donatius fets per algunes de les autoritats locals i de les famílies més acomodades de la ciutat. Es tractava, tal com explica La Mañana, d'unes llibretes de la mateixa entitat que animava als joves de fins a 25 anys a estalviar i "llaurar-se un futur digne". L'entrega de les llibretes es va fer a la sala d'actes de l'ajuntament. A l'acte hi van assistir les autoritats municipals, que van aprofitar la celebració per recordar als joves i, sobretot, als seus pares la necessitat de l'estalvi, com a forma "masculina" de creixement personal, familiar i social.

El governador civil, Antonio Cremadas, va ser l'encarregat d'obrir l'acte protocolari. A continuació, el delegat provincial de l'Institut Nacional de Previsió, Manuel Baldasano de Padura, va procedir a la lectura d'un text en el que agraià els donatius fets per les autoritats i apostava per una societat que, lliure dels

inconvenients del conflicte bèlic, prosperés acompanyada dels beneficis del creixement econòmic. Baldasano va dirigir-se als joves presents a l'acte d'entrega de les llibretes d'estalvi. Lleiga en les seves cares certa desil·lusió. Ells preferien joguines, reconeixia, però aquest regal era, justament, una joguina per al futur. Una joguina que els permetria convertir-se en homes, havent assumit la virtut de l'estalvi i en futurs pares de família, llaurant les primeres llavors de la seva vida madura. Disculpant-se per la brevetat del seu parlament, Baldasano va donar per finalitzat el seu discurs, agraïnt la presència de les autoritats i empenyent els pares a educar els seus fills en els valors de l'estalvi i la conservació dels seus béns.

A continuació, el governador civil, Juan Antonio Cremadas, el discurs de clausura de l'acte. En la línia del que havia dit el delegat provincial de l'Institut Nacional de Previsió, Cremadas va criminalitzar aquells pares que, malgastant l'economia familiar, malbarataven "alegremment" els recursos familiars en diversions. Aquestes famílies, explicava el governador civil, no poden fer front a les desgràcies que, sovint, arriben de forma inesperada. "Hem d'adonar-nos", va explicar, "que l'estalvi és una virtut social".

Acte seguit, les autoritats van fer entrega de les llibretes, reservades amb la imposició inicial de 14 pessetes, fruit dels donatius. L'acte va posar el punt final amb el cant del Cara al Sol i amb els càntics d'"España, una grande y libre".

Per la seva banda, amb motiu de la celebració del dia de Reis, els caps i oficials de l'Exèrcit van organitzar una celebració protocolària, amb representants de les autoritats civils i eclesiàstiques. A les dotze del migdia, es va celebrar una rebuda institucional amb la presència, entres altres, del general governador militar, Anatolio de Fuentes García; el governador civil, Juan Antonio Cremadas; el bisbe i administrador apostòlic de Lleida; el cap provincial del Movimiento, Cándido Sáez i el president de la Dopotació, Josep Maria Porcioles. Davant del general governador militar van desfilat tots els organismes i corporacions de la Falange lleidatana, el *cabildo* de la Catedral, el clergat parroquial, les comunitats religioses, els caps i oficials de la guarnició, els representants de les càmeres oficials i de la banca. La recepció, escrivia *La Mañana* aquell 5 de gener del 1943, "va ser brillantíssima".

Un cop acabat l'acte institucional, les autoritats es van situar al carrer del Carme, des d'on presenciarien la desfilada de la companyia d'armes, amb banda, bandera i música incloses.

A continuació, la comitiva es va traslladar fins a la Mater-

nitat per fer entrega de les joguines a “les famílies més humils”. El Frente de Juventudes va ser l’encarregat d’organitzar i coordinar “el simpàtic acte”, que donava un present als fills dels caiguts, dels excaptius i de les famílies més pobres de la ciutat, en motiu de la l’arribada dels Reis Mags d’Orient a la ciutat.

Visita dels Reis Mags a la ciutat de Lleida (1950)

VISITA DELS REIS MAGS A LA CIUTAT DE LLEIDA (1950)

1 Arribada a la ciutat	2 Rebuda institucional	3 Cavalcada	
4 Rebuda institucional	5 Parlaments	6 Repartiment dels regals	7 Comiat

El cinc de gener del 1950, al voltant de les sis de la tarda, arribaven a Lleida Ses Majestats els Reis Mags d'Orient. Ho feien muntats a cavall i venien, com cada any, per entregar els regals a tots els nens i nenes de la ciutat. Melxor, Gaspar i Baltasar, provinents de París i Barcelona, van entrar a la ciutat a través dels Camps Elisis, on van ser rebuts al Palau del recinte firal per una comissió d'autoritats reials, formada especialment per l'ocasió. A continuació, i precedits per una banda de música, Ses Majestats els Reis van fer la seva majestuosa entrada a la ciutat. Un cop al centre, es van disparar els 21 canons de benvinguda, perceptibles des de qualsevol punt de Lleida.

Organitzada per la Judicatura Provincial del Movimiento, en col·laboració amb l'Ajuntament de Lleida, la Secció Femenina i el secretariat Diocesà d'Acció Catòlica, es va celebrar, el cinc de gener per la tarda, la tradicional cabalcada dels Reis Mags. Per sufragar les despeses de la marxa, el governador civil, el senyor José Carrera Cejudo, havia concedit una subvenció de 50.000 pessetes. A les sis en punt de la tarda, els trets dels canons anunciaven l'arribada de Ses Majestats als Camps Elisis de la ciutat, fins on es van desplaçar nombrosos veïns i veïnes acompanyats, evidentment, dels més petits.

Segons informa el diari La Mañana, la comitiva dels Reis seguia el següent ordre protocolari: la Ràdio Emissora dels Reis Mags obria la cavalcada, seguida per l'Escolta de Ses Majestats i per diversos motoristes, que portaven la matrícula d'Aràbia Saudita, Sudan i Egipte. Els seguia la Guàrdia Urbana Muntada i els tambors de la Creu Roja. A continuació, Ses Majestats els tres Reis Mags d'Orient, muntats a cavall i seguits per l'Agrupació de Caçadors de Muntanya i per les carrosses de l'Ajuntament, del Front de les Joventuts Falangistes i per representants d'altres parròquies de la ciutat. A banda i banda de la comitiva, nombroses persones acompanyaven la comitiva dels Reis Mags, portant antorxes enceses.

Després de recórrer el pont nou, la cavalcada va entrar per l'avinguda del Caudillo (actual Rambla Ferran), va creuar el carrer Anselm Clavé, el carrer Magdalena i el carrer del Carme, fins arribar a la plaça de la Sal. Un cop a la plaça Espanya (actual plaça Sant Joan), els Reis d'Orient van continuar fins a la plaça Paeria, on van ser rebuts per l'alcalde de la ciutat que, en nom de tots els lleidatans, va donar la benvinguda a Ses Majestats. Milers de nens i nenes, acompanyats,

yats dels seus familiars, omplien els carrers de la ciutat per saludar Ses Majestats, que tornaven les salutacions i tiraven, des de les seves carrosses, munts de caramels per als més petits. Mentre la comitiva passava per l'Avinguda de José Antonio, es va disparar una tracta de la que en van sortir dolços i xiulets.

En arribar a la plaça Paeria i mentre es llençaven més de 2000 globus a l'aire, els tres Reis van baixar majestuosament dels seus cavalls i van pujar al Palau Municipal dels seus majordoms, situat a l'ajuntament de la ciutat. A continuació, des d'uns micròfons instal·lats a la plaça, els Reis Mags es van dirigir als més petits. A continuació, van tornar a sortir a la plaça i en un tro majestuós, aixecat enmig de la plaça, els Reis van entregar les joguines i les gominoles als nens i nenes de la ciutat. A la nit, segons informava La Mañana, Ses Majestats recorrerien les cases i les esglésies per entregar els presents a les cases de la canalla.

Al dia següent, la Falange i les institucions assistencials que treballaven, a principis de la dècada dels anys 50 a la ciutat de Lleida, van participar també en l'entrega dels regals als nens i nenes més necessitats. A les onze del matí es van distribuir les joguines a la Delegació Provincial de Sindicats, per una banda, i a l'edifici del Front de Joventuts, per l'altra. Auxili Social, la Delegació d'ex Captius, diverses parròquies i el Centre Cultural Pignateli també van repartir regals entre els nens i les nenes que havien assistit a la catequesi.

La casa de la Maternitat, per la seva banda, va acollir també l'entrega de regals, amb la presència de les autoritats locals i amb el bisbe de la Diòcesi de Lleida, Aurelio del Pino Gómez, acompanyat del governador Civil i cap provincial del Moviment, José Carrera Cejudo, entre altres autoritats.

A les dotze del matí d'aquell 5 de gener del 1950, el local social del Club Filatèlic i Numismàtic de Lleida va repartir gratuïtament desenes de lots de segells (espanyols i estrangers) que els Reis Mags havien portat fins a la ciutat.

El divendres, a dos quarts de dues de la tarda, després de la recepció institucional a l'Ajuntament, estava previst que els Reis pugessin en una avioneta i obsequiessin els nens i les nenes amb una pluja de caramels. A causa de la boira, però, Ses Majestats no van poder acomiadar-se de la ciutat tal com estava previst.

FESTIVITATS SANTORALS

Processó de Corpus Christi

CELEBRACIÓ DE LA FESTIVITAT DEL CORPUS CHRISTI (1943)		
1 Adoració nocturna	2 Missa	3 Processó

Destinada a celebrar l'Eucaristia i a fer augmentar la fe entre la comunitat catòlica, Lleida va celebrar, l'any 1943, la festivitat del Corpus Christi, en honor al cos i a la sang de Jesucrist. Els actes locals de celebració de la festivitat van començar a la ciutat el dia 23 de maig a la nit, amb una ado-

ració nocturna, celebrada a l'Acadèmia Mariana per les dones i a l'església de Sant Joan els homes.

A les deu del matí d'aquell 24 de maig, l'església de Sant Llorenç va acollir la missa en honor al Santíssim Corpus Christi. Va oficiar la cerimònia el vicari general de la diòcesi de Lleida, Amadeu Colom Freixa. Hi va assistir, de Capa Magna, el bisbe Amadeu Mallol Salord. Les autoritats civils també van ser presents a la missa: el governador civil, José Manuel Pardo Suárez, el governador militar, Anatolio de Fuentes García i l'alcalde de Lleida, Juan José Arnaldo Targa, entre altres. Des de la missa fins a l'hora de la processó, el Santíssim, que va rebre una guàrdia d'honor, va quedar exposat a l'església. En diferents torns, els fidels, la majoria membres d'Acció Catòlica, van passar per davant del Sant per invocar la seva misericòrdia.

A les set de la tarda, va sortir de la Catedral de Lleida la processó del Santíssim Corpus Christi, que va recórrer els carrers de la ciutat fins arribar a la plaça Sant Llorens. El governador civil, José Manuel Pardo Suárez, va ser l'encarregat de portar el pendó de la ciutat. Per a tal ocasió, el diari La Mañana recollia la petició de l'administració local:

Se suplica a tots els lleidatans que tinguin engalanats els balcons i les finestres de les seves cases durant tot el dia de Corpus, especialment les cases que es trobin en els trajectes que recorrerà la processó. Al mateix temps, s'espera de la religiositat dels lleidatans que contemplin el pas de Jesús Sacramentat de genolls, amb la màxima reverència, silenci i compostura. Les senyores, senyorettes i nenes vesteixin amb tota modèstia i tinguin cobert el cap amb una mantilla. Els cavallers que vulguin acompanyar el Santíssim en la processó hauran d'estar a la plaça Sant Llorens a dos quarts de set de la tarda.

Amb els balcons engalanats i la bandera nacional onejant des de les finestres dels edificis de la ciutat, la processó de Corpus Christi va recórrer els carrers de la ciutat. Al seu pas, persones agenollades que resaven al Sant, demanant la seva benedicció. Eren les set de la tarda i des de la catedral de Sant Llorenç va sortir la comitiva, que va fer un recorregut circular pels carrers de la ciutat. Obria la marxa la Guàrdia Civil, seguits dels gegants. A continuació, hi anava la Creu Alçada, els estandards d'Acció Catòlica de les diferents parròquies lleidatanes i l'estandart d'Acció Nocturna. Als dos costats del carrer, les fileres de fidels, el Cos de Vigilància Nocturna i la Guàrdia Urbana. Al centre de la processó hi anava la banda provincial.

A continuació, els seguia l'estandart de la Catedral, portat pel governador civil. Als dos costats, totes les jerarquies del partit, els caps oficials de l'Exèrcit, la Guàrdia Civil i els Cossos Armats, la Creu Roja, els Seminaristes, les Congregacions Religioses i el clergat parroquial. Immediatament després hi anava el pal·li, sota el qual els sacerdots de la Diòcesi portaven la Sagrada Custòdia, escortada per la Guàrdia Civil. El terno, presidit pel bisbe Mallart i assistit pels canonges Pere Gómez i Tibau Duran. Finalment, la capella de la catedral. Tancava la marxa el Regiment d'Infanteria Número 16, amb una bandera i una esquadra.

El pas de la processó va ser presenciada per centenars de fidels i, des dels balcons, es van llençar flors al pas del cos de crist.

Celebració de la festivitat de Sant Isidre i trobada de corals catalanes

CELEBRACIÓ DE LA FESTIVITAT DE SANT ISIDRE I TROBADA DE CORALS CATALANES (1949)		
1 Missa	2 Benedicció	3 Processó
4 Activitats lúdiques (concurs de sardanes i demostració de vol en paracaigudes)		5 Concurs de corals catalanes

En el marc de la festivitat de Sant Isidre, celebrada a Lleida el dia 15 de maig del 1949, l'església de Sant Joan va acollir una missa, en record al sant, patró de la pagesia catalana i conduïda

pel bisbe de la Diòcesi, Aurelio del Pino Gómez. Aquell mateix dia, la ciutat també celebrava un concurs de corals catalanes. Durant la cerimònia religiosa, es va beneir l'estandard de la Societat Coral "La Paloma", apadrinada pel governador civil, Víctor Hellín, per i la seva esposa, Carme Armengol i a continuació, va tenir lloc una processó, encapçalada per la imatge del Sant.

Entre les celebracions dedicades a la festivitat de Sant Isidre d'aquell 1949, La Mañana recull un concurs regional de sardanes i una demostració de vol en paracaigudes, a la Seu Vella. Ben entrada la nit, a dos quarts d'onze, la plaça Paeria va acollir el concurs de corals catalanes, organitzat per la comissió de Fires i Festes de l'Ajuntament de Lleida. En ell, hi van prendre part fins a 11 corals de Catalunya i 50 estandards, que van cantar, de forma obligatòria, "Les flors de maig" i una cançó esco-

lida lliurement. El jurat, format per un equip de músics de Lleida i representants de l'àmbit de l'educació, l'església i l'exèrcit, no va fer públic el seu veredictes fins el dia següent.

